Қош келдіңіздер, қазақ бауырлар!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН 28 сентябрь 1971 йил, сешанба ◆ № 224 (15.094). ◆ Баҳоси 3 тийин.

Барлық елдердің пролетарлары, бірігіңдер!

СОЦИАЛИСТІК ҚАЗАҚСТАН

Қазақстан Коммунистік партиясы Орталық Комитетінің, Қазақ ССР Жоғарғы Советі мен Министрлер Советінің органы

Бугун Тошкентда Қозоғистон адабиёти ва санъати декадаси тантанали равишда очилади.

ҚЎШМА СОН

Достығымыз мәңгілік

БҮГІН күн сәулелі Өзбекстанда үлкен достық мейрамы басталады. Елімізге қымбат қонақтар — ұлы қазақ халқының талантты перзенттері келіп отыр. Бүкіл республикамыздың еңбекшілері бауырлас-қандас ел—советтік Қазақстанның тамаша өкілдеріне құшағын кең ашып, «Ассаламағалайкум, жаны бір бауырымыз! Жүрегіміз де, үйіміз де сіздердікі!», — деп құттықтайды.

Қазақстан әдебиеті мен мәдениетінің он күндігі осы бір құтты күндерде — ұлы партиямыздың XXIV съезінің қарарларымен рухтанған халқымыз тоғызыншы бесжылдықтың тұңғыш жылын абыроймен өткізуге бел байлаған, «ақ алтын» жинау маусымына бар ынта-жігерімен кіріскен күндерде өтпек.

Совет халықтарының мәңгі мызғымас, берік семьясында Қазақстанның үлкен орны бар. Қуатты индустрия, осы заманғы ауыл шаруашылығы және гүлденген мәдениет, ғылым мен техника жетістіктерінің өлкесіне айналған Қазақстан бүгін ескі Россия өндірген барлық өнімнен үш есе көп өнім шығарады. Қазір бұл ел миллиард пұттап астық беретін, өнеркәсібі өркендеген, Менделеев таблицасындағы барлық элементтерді өз қойнауына жиған алтын сандықтай өлке. Қазақтың білім-ғылымы алдында әлемнің атақты ғұламаларының өзі бас иеді.

Гүлденген әдебиет пен мәдениет қазақ халқының жан-жүрегінің шешек атып асқар шыңға шыққанына бірден-бір дәлел.

Біздің бауырластығымыздың салтанаты болып отырған бұл онкүндікті өткізерде, ұлы көсеміміз В. И. Лениннің есімін шексіз құрмет-алғыспен еске аламыз. Біздің мұхиттай байтақ, күн нұрындай сәулелі, болаттай берік, бұлақ суындай кәусар мәңгі достығымыздың бастауын ашқан сол ұлы есім. СССР халықтарының, соның ішінде қазақ пен өзбек халықтарының қараңғы түнектен азат болуы, жаңа социалистік өмірге аяқ басуы, коммунизм құрылысының барлық салаларында қол жеткен жеңістері, әлем таң қаларлық бауырластығы ұлы көсемнің, ол ұйымдастырған Коммунистік партияның дана басшылығының, үлкен ағамыз орыс халқының қалтқысыз көмегінің нәтижесі.

Біздің халықтарымыздың тарихи тағдыры егіздің сыңарындай ұқсас. Өткендегі азап-қасіреттеріміз, хал-ахуалымыз, арман-мақсаттарымыз бірдей болған. Біз ежелден бір атырапта егін салып, бір төскейде мал бағып, бір дариядан сусындап, бір жазықтан қырман көтеріп келген туыстармыз. Екі халық әрқашан бір жеңнен қол, бір жағадан бас шығарып, қаскөй залымдарға қарсы, әрқилы бейнедегі басқыншыларға қарсы бір мақсат, бір мұрат жолында жанқиярлықпен шайқасып келді. Атақты ақынымыз Ғафур Ғұлам сөзімен айтсақ: «бір жайлау, бір алау, бір отау» болып, тарихтың қилы кезеңдерінен, қайғыға толық соқпақтарынан өтіп, бүгінгі жарқын тұрмысқа — Ленин заманына жеткен аға-інілерміз. Енді екі республикамыз лениндік ұлт саясатының жарқын мысалы ретінде бүкіл Шығысқа, прогресс пен социализм жолын таңдаған Шығыс елдеріне ғибрат пен үлгі көрсетіп, нұр себуде. Біздің суверенді республикалар суверенді мемлекетке айналып, СССР халықтарының біртұтас семьясының тең праволы мүшелері болып отыр.

Біздің халықтарымыз бір еменнің екі бұтағындай, бір кітаптың қос бетіндей, бір сұңқардың екі қанатындай егіз халықтар. Қазақ домбырасы мен өзбек дутарының сазы бір, сыртшыпдығы ортақ, екі халықтың да жүрек қылын шертеді. Қазақ қымызы мен өзбектің мәуе-шәрбаты дәйімі дастарханымыздың ортақ көркі болған. Дәйімі ауыс-күйіс, қонақ-мейманды̧қ, бір-біріне ұстаз да, шәкірт те бола білу — халықтарымыздың туа біткен қасиеттері.

Міне, сол терең достығымыз Ұлы Октябрьден жаралған дәуірде жаңа мазмұнға ие болып, жаңа қасиет, жаңа сипаттармен байыды. Біз бір-бірімізге бұрынғыдан да жақындаса түстік. Біздің достығымыз төңкеріс нұрынан нәр алып, жаңа заман құрылыстарында шыңдалып, Ұлы Отан соғысы майдандарында шынығып, қазіргі өміріміздің бар саласында ғажайыптар туғызуда, коммунизмнің сәулетті сарайын орнатуға қызмет етуде.

Өзбек пен қазақ мақташыларының дос-жаран жарысы, үлкен істердегі өзара қамқорлығы, ғалымдарымыз арасындағы шын пейілді пікірлесулер, әдебиет пен өнер өкілдерінің жиі-жиі дидарласуы — осының бәрі мың дастанға да өзек боларлық байлығымыз. Біз бұл байлықты, бұл достықты көздің қарашығындай қымбат деп түсінеміз, оны барлық жағынан дамыта береміз, өміріміздің негізгі заңы ретінде сақтап, ардақтаймыз, қастерлейміз.

Ұлы Абай елінен, Шоқан Уәлиханов пен Мұхтар Әуезов отанынан келген, Сыр дариясындай салауатты, Алатаудай құдіретті, өз даласындай кең жүректі қазақ елінің қадірмен ұл-қыздары, бауырларымыз! Советтік Өзбекстан Сіздердің жүрек тебірентер күйлеріңізбен, бал татыр әндеріңізбен, үлкен, жарқын өнеріңізбен қауышпаққа құштар. Сіздер өз үйлеріңіздесіздер. Сүйікті астанамыз Ташкент, гүлжазира Ферғана алқабы, Хорезм мен Қарақалпақ, Сурхан, Қашқадария және Сырдария еңбекшілері сіздерді үлкен қуанышпен қарсы алады.

Достық пен бақыт шалқыған күйлеріңіз республикамыз үстінде шарықтасын, қазақ бауырлар!

Дўстлигимиз абадий

Бугун қуёшли Ўзбекистонимизда катта дўстлик байрами. Диёримизга азиз меҳмонларимиз — улкан қозоқ халқининг талантли фарзандлари ташриф буюришди. Бутун республикамиз меҳнат аҳли қардош-қондош диёр — Совет Қозоғистонининг ажойиб вакилларини бағрини кенг очиб, «Ассалом, жонажон туғишганлар! Қалбимиз ва уйимиз тўри Сизники!» — деб қутламоқда.

Қозоғистон адабиёти ва санъати декадаси ғоят қутлуғ кунларда—шонли партиямиз XXIV съезди қарорларидан руҳланган халқимиз тўққизинчи беш йилликнинг тўнғич йилини ғалаба билан якунлашга бел боғлаган, «оқ олтин» мавсуми қалбларни нур ва ҳарорат билан чулғаган унутилмас паллада ўтмоқда.

Совет халқларининг мустаҳкам, буюк оиласида Қозоғистон ғоят салмоқли ўрин тутади. Йирик индустрия ва машинасозлик, тараққий этган замонавий қишлоқ хўжалиги ва юксак маданият, фан ва техника мўъжизалари ўлкаси бўлган Қозоғистон эндиликда чор Россиясида ишлаб чиқарилганига нисбатан уч баравар кўп маҳсулот тайёрламоқда. Энди бу диёр миллиард пудлаб дон берадиган, саноати гуркираган, Менделеев жадвалидаги барча бойликларни ўзида мужассам қилган олтин сандиқдай бадавлат юртга айланди. Қозоқнинг илму маърифати олдида дунёнинг ман-ман деган алломалари ҳам лол-ҳайрон қолади. Гуллаб-яшнаган адабиёт ва санъат эса, қозоқ қалбининг саодат торлари каби жаранглаб, унинг маданияти юксак чўққиларга эришганини кўрсатади.

Биз қардошлигимиз тантанаси бўлган декадани ўтказар эканмиз, улуғ доҳиймиз В. И. Ленин номини чексиз ҳурмат ва миннатдорлик билан тилга оламиз. Чунки бизнинг океандек улкан, қуёшдек ҳаётбахш, метиндай мустаҳкам, булоқ сувидек мусаффо абадий дўстлигимиз сарчашмаларида ана шу буюк инсон тимсоли қад кўтариб туради. СССР халқларининг, жумладан қозоқ ва ўзбек халқларининг асрий зулмлардан озод бўлиши, янги социалистик ҳаёт барпо қилиши, коммунистик қурилиш жабҳаларида эришаётган барча зафарлари, олам ҳавас қилгулик оға-инилиги буюк доҳий номи билан, у бунёд қилган доно Коммунистик партия раҳбарлиги билан, катта оғамиз рус халқининг самимий, беғараз ёрдами билан чамбарчас боғлиқдир.

Бизнинг халқларимиз тарихий тақдири бир хил бўлган халқлардир. Ўтмишдаги азоб-уқубатларимиз, ғаму шодлигимиз, тирикчилик, орзу-армонларимиз бир хил бўлган. Биз азалдан бир далада деҳқончилик, бир адирда чорвачилик қилиб, бир дарёдан сув ичиб, бир пайкалдан хирмон кўтариб келган қадрдонлармиз. Икки халқ ҳамиша елкама-елка туриб, бир ёқадан бош чиқариб, золимларга қарши, турли хилдаги босқинчиларга қарши бир мақсад, бир маслак бўлиб, мардонавор курашиб келган. Атоқли шоиримиз Ғафур Ғулом таъбири билан айтганда, «Бир яйлов, бир олов, бир ўтов» бўлиб тарихнинг машаққатли йўлларидан, фожиага тўла сўқмоқларидан ўтиб, бугунги порлоқ ҳаётга — Ленин замонасига етиб келган ака-укалармиз. Эндиликда бизнинг икки республикамиз ленинча миллий сиёсат тантанасининг ёрқин машъаллари бўлиб, бутун Шарққа, тараққиёт ва социализм йўлини танлаётган Шарқ мамлакатларига ибрат ва намуна сифатида нур сочмоқда. Бизнинг қардош республикаларимиз қудратли, суверен давлатлар бўлиб, СССР халқлари ягона оиласининг тенг ҳуқуқли аъзоларидир.

Бизнинг халқларимиз бир ёнғоқнинг икки палласидек, бир китобнинг икки туташ саҳифасидек, бир лочиннинг икки қанотидек бирбирига яқин халқлар. Қозоқ дўмбираси билан ўзбек дутори ҳамиша ҳамоҳанг жаранглаб, тўю ҳашамимизга фараҳ бағишлаган. Қозоқ қимизи билан ўзбекнинг мева-шарбати доимо дастурхонларимизни безаган. Доимий борди-келди, меҳмон-мезбонлик, бир-бирига устоз ва шогирдлик — халқларимизнинг туғма хислатларидир.

Мана шу азалий дўстлигимиз Улуғ Октябрь davronида тамомила янгича мазмун касб этиб, янги-янги қирралар, янги фазилатлар билан бойиди. Биз бир-биримизга ҳар қачонгидан ҳам яқинроқ бўлиб қолдик. Бизнинг дўстлигимиз инқилоб шуълалари билан суғорилиб, буюк ижтимоий қурилишлар тўлқинида шаффофланиб, Улуғ Ватан уруши алангаларида янада чиниқиб, ҳозирги ҳаётимизнинг барча жабҳаларида мўъжизалар яратмоқда, муҳташам коммунизм биносини қуришга хизмат қилмоқда.

Ўзбек ва қозоқ пахтакорларининг дўстона мусобақалари, улкан иншоотлар қуришдаги ҳамкорлиги, олим ва фозилларимиз ўртасидаги самимий кенгашлар, адабиёт ва санъат аҳлининг тез-тез дийдор кўришуви — буларнинг ҳаммаси минг достонга арзигулик қудратли, бемисол бойлигимиздир. Биз бу дўстликни, бу бойликни кўз қорачиғимиздек азиз биламиз, уни ҳар томонлама ривожлантираверамиз, ҳаётимизнинг бош қонуни ҳисоблаймиз ва ардоқлаймиз.

Буюк Абай диёридан, Чўқон Валихонов ва Мухтор Авезов ватанидан келган, Сирдай салобатли, Олатовдай қудратли, даласидай кенг қалбли қозоқ элининг азиз ўғил-қизлари, бағирдошларимиз! Совет Ўзбекистони Сизнинг дилрабо куйларингиз, нафис ўланларингиз, катта, ёрқин санъатингизни кўришга мунтазир. Сиз ўз уйингиздасиз. Жонажон пойтахтимиз Тошкент, гўзал Фарғона водийси, Хоразм ва Қорақалпоқ, Сурхон, Қашқадарё ва Сирдарё меҳнат аҳли Сизларни катта шодиёна билан кутмоқда.

Дўстлик ва бахт куйларингиз республикамиз бўйлаб жарангласин, қозоқ қардошларимиз!

Абдулла билан Ойтувғон... Кифтида тоғни кўтаргудек забардаст йигитлар. Бу икки дўст Сирдарё область Оқ олтин районидаги Ворошилов номли совхозда механизатор бўлиб ишлашади.

ВЕНГЕРЛАР ДИЁРИДА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан шу йил 25-26 сентябрда дўстлик визити билан Венгрияда бўлди.

25 сентябрда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Янош Кадар ўртасида ўртоқларча фикрлашув бўлди. Самимий, дўстона вазиятда ўтган учрашувда:

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Марказий Комитетнинг бўлим мудири К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. Н. Родионов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг Венгрия Халқ Республикасидаги элчиси В. Я. Павлов ва КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров;

— Венгрия томонидан — Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, партия Марказий Комитетининг секретарлари Бела Биску ва Золтан Комочин, ВСИП Марказий Комитети халқаро бўлимининг мудири Андраш Денеш, ташқи ишлар министрининг ўринбосари Иожеф Маръяи қатнашдилар.

Л. И. Брежнев ва Янош Кадар ўртоқлар КПССнинг XXIV съезди ва Венгрия Социалистик ишчи партиясининг X съезди қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида, коммунизм ва социализм қуришда совет ва венгер халқлари эришган натижалар тўғрисида бирбирларига ахборот бердилар. Улар Совет — Венгрия муносабатларини ҳар томонлама ривожлантириш масалаларини, иккала мамлакат халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликни янада мустаҳкамлаш вазифаларини қараб чиқдилар, халқаро аҳволнинг ҳамда жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг актуал проблемаларини муҳокама қилдилар. КПСС билан Венгрия Социалистик ишчи партияси социалистик мамлакатлар ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни, тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун курашда барча антиимпериалистик кучларнинг жипслиги ва бирлигини мустаҳкамлашга бундан буён ҳам ёрдам бераверадилар. Музокараларда муҳокама қилинган масалалар юзасидан иккала томоннинг қарашлари тамомила бир хил эканлиги яна таъкидланди.

Ўртоқ Янош Кадар шанба куни Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети номидан ўртоқ Л. И. Брежнев шарафига зиёфат берди.

Якшанба куни тушдан кейин ўртоқ Л. И. Брежнев ва суҳбатларда қатнашган расмий кишилар Будапештдан жўнаб кетдилар. Фирихедь аэродромида уларни Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Янош Кадар, партия Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, Марказий Комитет секретарлари Бела Биску ва Золтан Комочин, партия Марказий Комитетининг аъзоси, ички ишлар министри Андраш Бенкеи, Венгрия Халқ Республикаси транспорт ва алоқа министри Дьердь Чанади, партия Марказий Комитетининг аъзоси, Венгрия Халқ Республикаси ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Фридьеш Пуйя, венгриялик бошқа ўртоқлар узатиб қолдилар.

Узатиб қолувчилар орасида СССРнинг Венгрия Халқ республикасидаги элчиси В. Я. Павлов бор эди.

ШОДИЁНА КУТИБ ОЛИШ

27 сентябрь эрталаб байрам ашулалари, карнай-сурнай садолари ўзбеклар диёрининг азиз меҳмонларни — Қозоғистон адабиёти ва санъати декадасининг иштирокчиларини кутиб олаётганлигидан дарак берди.

Тошкент аэропорти ва темир йўл станцияси қозоқлар диёрининг намояндалари — таниқли ёзувчилар, рассомлар, музикачилар, саҳна усталари, композиторлар, кинематографчилар шарафига табрик сўзлари ёзилган транспарантлар, байроқлар билан безатилди.

Декада иштирокчиларини кутиб олиш учун аэропортга КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Узбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Узбекистон КП Марказий Комитети бюросининг аъзолари А. Д. Бесчастнов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Узбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кан-

Тошкент аэропортида самимий учрашувлар

дидат С. Р. Расулов, Узбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, С. К. Зиёдуллаев, М. Турсунов, А. Р. Хўжаев ўртоқлар, партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари, таниқли композиторлар, ёзувчилар, саҳна усталари, кинематографчилар, рассомлар, адабиёт ва санъат номояндалари, Тошкент меҳнаткашларининг вакиллари, студент ёшлар келдилар.

Қуёш нури, сентябрь ойининг ранг-баранг гуллари, самимий мулоқотлар ва табассумлар бошланаётган дўстлик байрамининг қувончли дебочасига айланди.

Келган меҳмонлар орасида Қозоғистон ССР Министрлар Советининг Раиси Б. А. Ашимов, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари С. Н. Имашев, Урта Осиё ҳарбий округининг қўмондони армия генерали Н. Г. Ляшченко, Қозоғистон ССР маданият министри М. Б. Бозорбоев, Олмаота шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ф. И. Мочалин, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети маданият бўлимининг мудири М. И. Есеналиев, СССР халқ артисти, Қозоғистон Театр жамиятининг раиси Р. У. Жаманова, Қозоғистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари А. Олимжонов, Қозоғистон ССР Министрлар Совети Кинематография давлат комитетининг раиси А. С. Федулин ўртоқлар бор.

Декада иштирокчиларини Узбекистон ССР маданият министри А. М. Қўчқоров самимий табриклади. Қозоғистон ССР маданият министри М. Б. Бозорбоев ўзининг жавоб нутқида шодиёна кутиб олганликлари учун ташаккур изҳор қилди.

Кетма-кет келаётган поездлар, қўнаётган самолётлар Абай ва Жамбул диёридан Узбекистон пойтахтига янги-янги тароналарни, санъат аҳлларини келтирмоқда.

(УзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОНДА ҚОЗОҚ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ

БИРИ-БИРИГА ШОГИРД

ХУШ КЕЛИБСИЗ, АЗИЗ ЎРТОҚЛАР! Қозоғистон адабиёти ва санъати декадаси қатнашчиларини Тошкентда кутиб олиш.

И. Глауберзон фотолари.

ҚАЙНАР БУЛОҚ

С. НИЕЗБЕКОВ,
Қозоғистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси

Бугунги Қозоғистон — гигант индустрияли, ривожланган қишлоқ хўжалигига эга бўлган, маданияти гуллаб-яшнаган Совет Социалистик республикаларининг биридир. Ҳозирги пайтда республикада ўзаро қон-қардош бўлган юздан ошиқ миллат вакиллари меҳнат қилмоқдалар.

Совет ҳокимияти даврида республикамиз қўлга киритган ажойиб ютуқлар ҳаммага аён. Қарағанда Ватанимизнинг саноат корхоналарини юқори коксли кўмир билан таъмин этса, Олтойнинг рангли металларини билмайдиганлар камдан-кам. Унинг маҳсулотлари рангли металлургия корхоналарининг деярли ҳамма соҳаларида кенг қўлланилмоқда. В. И. Ленин номли Усть-Каменогорск қўрғошин-рух комбинати, шу шаҳардаги йирик магний комбинати республикамизнинг фахридир.

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ Владимир Ильич Лениннинг шахсан ўзи ғамхўрлик қилган Риддер конларининг қиёфаси танимайдиган даражада ўзгариб кетди. Ҳозир унинг ўрнида Лениногорск полиметалл комбинати ташкил топган. Бу комбинатнинг маҳсулотлари фақат Иттифоқимиздагина эмас, балки кўпгина чет мамлакатларда ҳам машҳур. Ҳозирги пайтда Қозоғистон саноати корхоналарининг маркаси туширилган маҳсулотларни жаҳондаги етмишдан ортиқ давлатда учратиш мумкин.

Балхаш тоғ-металлургия комбинати, Чимкент қўрғошин заводи республиканинг илк саноат корхоналаридандир. Ҳозирги пайтда улар кенгайтирилиб, янги замонавий ускуналар билан жиҳозланди. Бу корхоналарда қозоқ ишчиларининг бир неча авлоди меҳнат қилиб келмоқда.

Қарағанда металлургия заводини республика меҳнаткашлари «Қозоғистон магниткаси» деб бежиз айтишмайди. Айтса арзигулик бу янги замонавий саноат гигантини қуришда Ватанимизнинг 300 дан ортиқ саноат корхоналари, ўн бир республиканинг элликка яқин махсус ихтисослашган ташкилотлари қатнашмоқда.

Металлурглар шаҳри Темиртов беш йиллик планда кўрсатилган вазифаларни бажаришдаги улкан ютуқлари учун Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

Республикамиз қисқа муддат ичида кўп нефть ишлаб чиқарадиган районга айланди. Нефтга бой Манғишлоқнинг донғи ҳозирги пайтда бутун дунёга кетди.

Республика саноатининг ҳозирги маҳсулоти бутун подшо Россиясининг ишлаб чиқарган саноат маҳсулотидан қарийиб уч баравар, Қозоғистоннинг ўзида инқилобгача ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотидан эса 145 маротаба кўпдир. Кейинги ўн йил ичида республиканинг миллий даромадига саноатнинг қўшган улуши уч маротаба ортди. Қозоғистон ҳозир ишлаб чиқариладиган ялпи маҳсулот ҳажми бўйича Иттифоқда РСФСР ва Украинадан кейин учинчи ўринга чиқди.

Саккизинчи беш йилликда республикада кўпгина янги шаҳарлар пайдо бўлди. Умумий ҳажми 30 миллион квадрат метрдан иборат янги уй-жойлар қурилди. Республикамизнинг 3 миллиондан зиёд меҳнаткашлари ёки Қозоғистон аҳолисининг тўртдан бирига яқини янги уйларга кўчиб ўтди.

Янги беш йилликда Қозоғистон саноатининг ривожланиш суръати янада тезлашади. Беш йил ичида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 57—60 процентга ортади. Энергетика, рангли ва қора металлургия, кўмир, нефть ишлаб чиқариш, нефтни қайта ишлаш, химия саноати, машинасозлик, енгил ва озиқ-овқат ҳамда гўшт-сут саноати янада ривож топади. Агар Қозоғистонда 1970 йилда 34,6 миллиард киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқарилган бўлса, бу кўрсаткич 1975 йилга бориб 52 миллиард киловатт-соатга етади.

Бу энергиянинг кўпчилик қисми Ермак ва Жамбул ГРЭСлари, Қопчиғой ГЭСи, Олмаота ТЭЦи ва бошқа бир қатор электр станцияларда фойдаланишга топшириладиган йирик энергоблоклар ҳисобидан олинади. Агар ўтган беш йилликда 14 миллион тонна нефть қазиб чиқарилган бўлса, янги беш йилликнинг охирида 30 миллион тонна нефть ишлаб чиқариш кўзда тутилмоқда.

Янги беш йилликда Усть-Каменогорск қўрғошин-рух комбинатининг, Чимкент қўрғошин ва Лениногор рух заводларининг ишлаб чиқариш қувватлари анча оширилади. Алюмин саноатига мўлжалланиб кучли хом ашё базаси яратилади. Тўрғай ва Красно-Октябрскда янги боксит конлари ўзлаштирилади. Павлодар трактор, Семипалатинск арматура заводларининг қурилиши, Кентов экскаватор заводи, Уст-Каменогорск конденсатор заводи ҳамда Олмаота оғир машинасозлик заводларини қайтадан жиҳозлаш ниҳоясига етказилади.

Янги беш йилликда Қозоғистон меҳнаткашлари олдига ҳар йили етиштириладиган ғалла миқдорини ўрта ҳисобда 24 миллион тоннага етказиш вазифаси қўйилди. Республика учун ҳар йили давлатга ғалла топширишнинг қатъий плани — 10.6 миллион тонна ҳисобида ёки 1966—70 йиллардагига қараганда 800 минг тонна кўп белгиланди. Шу билан бир қаторда, ҳар йили давлатга ўрта ҳисобда 3,7 миллион тонна ёки пландан ташқари камида 35 процент ғалла сотиш мўлжалланмоқда.

Шу беш йилликда Сирдарё ва Или дарёларининг бўйида шоли экиладиган янги ерлар ўзлаштирилади. Шу вақт ичида Қизилқум суғориш системаси тўлиқ қуриб битказилади. Қозоғистонда Иртиш — Қарағанда каналининг қурилаётгани ҳаммага маълум. Бу канал орқали Қарағанда саноат районига Иртишнинг ҳаётбахш суви келтирилиши муносабати билан мазкур канал ўтган трассадаги қақраб ётган ерлар экинзорларга, боғ-роғларга, гуллаган водийга айлантирилади.

Жамоат чорвачилигини ривожлантиришда ҳам Қозоғистоннинг мавқеи катта. Республикамизнинг бепоён қир-адирларида 32 миллион қўй ва эчки, 7 миллиондан зиёд йирик шохли қорамол, 2,5 миллион чўчқа, 1,5 миллионга яқин йилқи ва бошқа чорва моллари боқилмоқда.

Ўтган беш йилликда республика экономикаси билан бир қаторда унинг маданияти ҳам дадил қадамлар билан ривожланди. Қозоғистоннинг илм-фан ва маданият соҳасида эришган ютуқлари ҳаммага маълум. Республикамизда 10 мингдан зиёд умумий таълим мактаблари бор. Бўларда миллионлаб ёш авлод таълим олмоқда. Республиканинг олий ва ўрта махсус ўқув юртларида ярим миллионга яқин бўлажак ёш мутахассислар таҳсил кўрмоқдалар.

Қозоғистонда фаннинг ҳамма соҳалари ривож топмоқда. Олий ўқув юртлари ва илмий-тадқиқот муассасаларида 27 минг илмий ходим ишламоқда. Яқинда ўзининг 25 йиллик юбилейини нишонлаган Қозоғистон ССР Фанлар академияси республикадаги илмий фикрнинг катта марказидир. Қозоғистон олимлари янги беш йилликда республикада амалга ошириладиган мураккаб вазифаларни ҳал қилишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Қозоқ адабиёти ва санъатининг ютуқлари ҳам кенг жамоатчиликка таниш. Ленин мукофоти лауреати, академик-ёзувчи Мухтор Авезовнинг «Абай йўли» эпопеяси қозоқ совет адабиётининг донғини бутун жаҳонга ёйди. Бу капитал асар бир неча ўнлаб чет эл тилларида босилиб чиқди. С. Муқонов, Ғ. Мусрепов, Ғ. Мустафин, А. Тожибоев, А. Олимжонов, Д. Снегин, А. Нурпеисов ва бошқа ўнлаб адибларнинг асарлари кенг ўқувчилар оммаси томонидан севиб ўқилмоқда.

СССР халқ артистлари Ермеч Серкебаев, Роза Жаманова, Ришад Абдулин, Бибигул Тўлаганова, Роза Багланова, Валентина Харламова, Собира Майхонова, Қадиша Букиева, Евгений Диордиев, Қозоғистон халқ артистлари Серке Қожамқулов, Шолпан Жондорбекова, Қапан Бадиров, Мулик Суртибоев каби санъат юлдузларининг номлари фақат республикадагина эмас, балки Иттифоқимизда ҳам машҳурдир. Санъат бобида ўзларининг илк қадамлари билан кўзга кўринаётган ёшларимиз қанчадан-қанча!

«Партия социалистик миллатларни равнақ топтириш ва уларни аста-секин яқинлаштириб боришдан иборат ленинча йўлни изчиллик билан амалга ошириб, бундан буён ҳам Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини мустаҳкамлайверади», — деб таъкидлаган эди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ўзининг партиямизнинг XXIV съездида қилган ҳисобот докладида.

Халқлар дўстлиги жамиятимизнинг қудратли кучидир. Бу дўстлик совет республикаларининг янада гуллаб-яшнашининг гаровидир. Биз шу кечаю-кундузда ҳар қачонгидан ҳам қудратлимиз. Бизнинг кучимиз — марксизм-ленинизмга чексиз содиқликда, партия ва халқнинг бузилмас бирлигидадир. Биз улуғ доҳиймиз В. И. Лениннинг васиятларини изчиллик билан амалга ошира бориб, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан олдимизга қўйилган вазифаларни шараф билан бажаришга бутун куч-қудратимизни сарфлаймиз.

Дўстлик — бизнинг қудратимизнинг қайнар булоғи! Совет Қозоғистони Ўрта Осиёдаги миллий республикалар билан фақат чегарадошгина бўлиб қолмай, балки улар билан мустаҳкам ҳамкордир. Шундай республикаларнинг бири қардош Ўзбекистон ССРдир. Биродар ўзбек халқининг Совет ҳокимияти йилларида эришган оламшумул ғалабаларини биз яхши биламиз ҳамда республиканинг экономика ва маданиятини ривожлантиришдаги ютуқларидан ҳар доим фахрланамиз.

Қозоқ ва ўзбек халқлари ўртасидаги самимий дўстлик алоқалари қадимдан мавжуд. Қозоқ халқининг генийл оқини Абай ўзбек халқининг донишманд шоири Алишер Навоийни ўзининг устози деб билган. Совет ҳокимияти йилларида гуркираб ўсган қозоқ ва ўзбек санъатининг ҳамкорлиги янада чуқур илдиз отди. Қозоқ китобхонлари Ғафур Ғулом, Ойбек, Ҳ. Олимжон, А. Қаҳҳор, М. Шайхзода, Уйғун, Яшин, Зулфия, А. Мухтор, Миртемир ва бошқа ўзбек ёзувчи ва шоирларининг асарларини ўз она тилларида ўқимоқдалар. Шу билан бир қаторда, биз қозоқ совет адабиёти намояндаларининг танланган асарлари ўзбек тилига кўплаб таржима қилинганини яхши биламиз.

Бугун Совет Ўзбекистонининг пойтахти Тошкент шаҳрида қозоқ адабиёти ва санъатининг декадаси бошланади. Бу — икки қардош халқ ҳаётидаги ажойиб воқеалардан биридир. Икки қон-қардош халқимиз ўртасидаги иқтисодий, маданий, дўстлик алоқаларини янада ривожлантиришда бу декаданинг роли каттадир. Дўстлик бор ерда ғалаба бор! Дўстлик кўп миллатли совет халқларининг қардошларча оиласида барқ уриб яшнаётган ҳар бир халқнинг маънавий ва маданий ўсишининг асосидир. Ери чегарадош, суви аралаш, моллари бир ўтлоқдан ўтлаган икки халқ ҳамиша бир-бири билан санъат бобида мусобақалашиб, бир-биридан ўрганиб келган. Қардош халқлар бу сафар ҳам бир-бирига иззат-икром билан қучоқ очиб, бир-бирини самимий кутиб олиши табиийдир.

Абдулаҳаб РАИМБЕКОВ

ЎЗБЕКИСТОНИМ

Сен иккинчи Ватаним, жоним,
Ўзбек оғам ери — элимсан.
Ардоқлигим Ўзбекистоним,
Номинг тушмас сира тилимдан.

Келиб қўшдим мен ҳам бошимни
Кўп миллатли, бағри кенг элга.
Қозонингдан ичдим ошингни,
Ўзинг қувват берасан белга.

Келгунимча шу ёшга қадар
Меҳнат билан топдим мен
камол.
Қучоғингга мени, эй диёр,
Бир заҳматкаш боланг каби ол!

УЛУҒТОҒ ЎҒЛИМАН

Муқаддас еримнинг номи
Улуғтоғ,
Бойқонирдан парвоз этди кемалар.
Еримнинг ости ҳам қонга тўлиқ
тоғ,
Бойлигим дунёни қамрар бемалол.
Улуғтоғ ўғлиман,
қиламан фахр,
Тоғда туғилдиму тоғ билан ўсдим.
Сайёралар билан тиллашиб
бир-бир
Кўк сирин ечмоққа ҳиссамни
қўшдим.
Юксакликни жондан севаман
азал,
Юрсам бўй эгади менга
мавжудод.
Янги манзилларни қилдим мен
мўлжал,
Партиям ва халқим бергуси
қанот.

Абдулла ТОЖИБОЕВ

ҚЎШИҚ ЭЛТАР ДЎСТЛАРГА

Чопар, ошиқар поезд
Дўстлар манзилин кўзлаб.
Жаранглаб дўмбирамдай
Куйлайди темир излар.
Интилар олға поезд.
Ошиб қир-адирлардан.
Писанд эмас унга йўллар
Учқур, кучли ва бардам.
Ўтирибман чайқалиб,
Ойнадан ташлаб нигоҳ.
Бизни ташвишга солиб
Бўрон увлаб қолар гоҳ.
Увлама, бир пас бўрон
Ҳазилингни қўй, етар.
Ахир бугун поездимиз
Дўстларга қўшиқ элтар!

Ғали ОРМАНОВ

ҚАРАҒАЙ

Тоғда ёлғиз турар қарағай,
Мовий кўкка боққанича пол.
Сезяпти бўрон бўлишин —
Кучли бўлар жуда эҳтимол.
Мовий осмон бирдан
тундлашди
Булут босиб келди
пайдар-пай.
Бўрон ўтар, лекин аминман,
Ўз ўрнида қолар қарағай.

ФАН ВА БУНЁДКОРЛИК

Ж. ЕРЖОНОВ,
Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг академик-секретари

КПСС XXIV съездида совет фани ютуқларига юқори баҳо берилиши билан бирга унинг олдида турган энг муҳим вазифалар ҳам кўрсатиб ўтилди. Иқтисодий масалаларни ҳал қилиш, табиат ва ижтимоий фанларни янада ривожлантириш, фан ютуқларидан ишлаб чиқаришда тўла фойдаланиш каби масалалар шулар жумласидандир.

Совет Қозоғистонида фан янада ривожланди. Ҳозирги пайтда республикада 200 дан ортиқ илмий-тадқиқот муассасалари энг муҳим мавзуларда самарали ишлар олиб боряпти. Бу партия ва ҳукуматимизнинг миллий республикаларга кўрсатаётган ғамхўрлигининг самарасидир.

Республика фанининг бош штаби — Қозоғистон ССР Фанлар академияси ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш ва маданиятни юксалтиришга улкан ҳисса қўшмоқда. Кўпгина фундаментал ва амалий тадқиқотлар бажарилиб, ишлаб чиқаришга жорий этилди. Айниқса, кейинги йилларда тадқиқот ишларининг самарадорлиги ошди, республика академиясининг СССР Фанлар академияси ҳамда қардош республикалар илмий муассасалари билан, олий ўқув юртлари, тармоқли ва лойиҳалаш институтлари билан алоқаси мустаҳкамланиб бораётир. Кенг миқёсда илмий кадрлар тайёрлаш амалга оширияпти, институтларнинг моддий-техника базаси мустаҳкамланяпти.

Қозоғистон ССР Фанлар академияси ўзининг дастлабки ташкил топган давридан бошлабоқ ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлади, ҳамиша ҳаёт талабларига жавоб бериб келди. Олимларимиз, айниқса, ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришда фаол иштирок этдилар, коммунистик қурилишнинг муҳим проблемаларини ҳал этиб боряптилар.

Ҳозир академия 24 институт ва 2 секторни ўзида бирлаштирган. Уларда 51 академик ва 59 мухбир аъзо, 115 фан доктори ва 1200 дан зиёд фан кандидатлари самарали ишламоқдалар. Қозоғистонда фан интенсив равишда ривожланмоқда. Шуниси қувонарлики, бу ривожланиш табиат ресурсларини ўрганиш билан боғлиқ равишда олиб борилмоқда. В. И. Ленин кўрсатиб ўтганидек, табиат ресурслари — ер, ерости бойликлари, сув, ўрмонларнинг ҳолатини ўрганиш ва улардан фойдаланиш мамлакатнинг ишлаб чиқариш кучлари даражасини аниқлаб беради.

Кимёгар олимлар томонидан Қоратов фосфоритларини қайта ишлашнинг янги илмий усуллари ишлаб чиқилди. Мураккаб ўғитларнинг технологик схемаси яратилди. Химиянинг ана шу соҳаси бўйича бизнинг академиямиз мамлакатда етакчи ўринлардан бирида турибди.

Қора, рангли металлургия ва камёб металлар олиш соҳасида ҳам энг муҳим илмий натижалар қўлга киритилди. Рангли ва камёб металлар ишқорли гидрометаллургияси ва бошқа ишлар яратилди.

Биология фани бўйича илмий-тадқиқот ишлари ўтказаётган бир қатор институтлар ҳам қўлга киритган ютуқлари билан ҳақли равишда фахрлана оладилар. Улар юқори малакали кадрлар билан таъминланган бўлиб, актуал мавзуларда изланиш ишлари олиб боришяпти. Биологларнинг асосий эътибори табиат ресурсларидан рационал фойдаланиш, ерлар мелиорацияси, қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олиш ва чорвачиликнинг маҳсулдорлигини ошириш, ўсимликларнинг янги навларини яратишга қаратилган.

Республикада миллий маданиятнинг ривожланишида жамиятшунос олимларнинг ҳам баракали ҳиссаси бор.

Республикада гуманитар фанлар ҳам кенг миқёсда ривожланиб бораётир. Ҳозир Қозоғистонда 10 та илмий-тадқиқот муассасаси ва 220 та ижтимоий фанлар кафедраларида 3.5 мингга яқин илмий ходим энг муҳим мавзулар устида илмий иш олиб боряпти. Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг ижтимоий фанлар бўйича тадқиқот тематикаси бевосита Улуғ Октябрь инқилоби ғалабаси билан, социалистик ва коммунистик жамият қурилиши билан боғланган. Жамиятшунос олимларимизнинг бутун куч-ғайрати В. И. Ленин васиятларини амалга оширишга қаратилган.

Дарҳақиқат, В. И. Ленин айтганидек, фан совет халқининг улкан бунёдкорлик ишида катта роль ўйнамоқда. Ҳозир биз буюк ўзгаришлар асрида яшамоқдамиз. Қозоғистон олимлари ҳам совет фанининг ривожланишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

МАҲОРАТ МАКТАБИ

Биз Ўзбекистонга қозоқ элининг қизғин саломини олиб келдик, Улкан хирмон кўтараётган, ривожланган саноат, интенсив қишлоқ хўжалик меҳнати ўлкасига айланган кенг қозоқ чўлида халқимиз шу кунларда айтаётган қўшиқларни олиб келдик.

Ўзбекистон билан Қозоғистоннинг маданияти битта томирдан — қадимий Шарқнинг доно фольклори ва юксак рус маданиятидан баҳра олиб келди. Улар ҳар иккала халқнинг энг яхши донишмандларини ҳар доим илҳомлантириб турдилар. Навоий, Пушкин, Абай номларини таъзим-тавозу билан тилга оламиз. Октябрь революцияси қуёшининг нури қозоқлар, ўзбеклар чеҳрасини ёритди. Уларнинг меҳнат билан қабарган қўллари янги турмуш қуришга киришди. Катта оғамиз улуғ рус халқи қозоқ чўпонларига, ўзбек деҳқонларига ёрдамга келди. Янги қўшиқ, янги куйлар яратилди. Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий, Ғафур Ғулом, Ойбек, Сакин Сайфуллин, Мухтор Авезов, Собит Муқонов Ўзбекистон ва Қозоғистонда янги социалистик адабиётга негиз солдилар.

Қўшни республикаларимизнинг халқлари коммунистик эрамизни яқинлаштираётган бунёдкор меҳнати билан шуғулланмоқдалар. Халқлар дўстлиги, маданиятлар дўстлиги КПСС XXIV съездининг буюк қарорларида олдимизга қўйилган мана шу катта вазифани бажаришда эришадиган ютуқларимизнинг гаровидир.

Ўтган беш йиллик мобайнида социалистик маданиятни ва санъатни ривожлантиришда янги марраларга етиб олдик, янги чўққиларга кўтарилдик. Маданиятни ва айниқса санъатни рақамлар билан ифодалаб бериш қийин. Шу сабабли бу соҳада сонга эмас, балки сифатга кўпроқ эътибор берилади. Маданият ва фаннинг ўсиши аввало жамиятнинг ҳар бир аъзосида, кимлигидан қатъий назар, ҳар бир кишида, умуман халқнинг маънавий қиёфасида ўз ифодасини топиши лозим.

Ҳозирги вақтда Қозоғистонда 25 та театр ва 19 та концерт ташкилоти, шу жумладан 16 та филармония ишлаб турибди. Янги бадиий коллективлар «Гульдер» «Олмаотанинг ёш балети», қозоқ цирки ва бошқа коллективлар тузилди.

Кейинги йилларда Қозоғистоннинг чет мамлакатлар билан маданий алоқаси янада ривожланди. Қозоғистонда венгер адабиёти ва санъати декадаси, сўнгра эса Венгрияда Қозоғистон адабиёти ва санъати декадаси ташкилий жиҳатдан яхши ўтказилди. Монреалдаги ва

М. БОЗОРБОЕВ,
Қозоғистон ССР маданият министри

Осакадаги жаҳон виставкаларида қозоқ санъатининг етакчи усталари ўз маҳоратларини намойиш қилдилар. 1967—70 йилларнинг ўзидагина концерт группалари ва айрим яккахон санъаткорлар Венгрия, Польша, Ҳиндистон, Жазоир, Миср Араб Республикаси, Швеция, Финляндия, Германия Демократик Республикаси ва бошқа мамлакатларга бориб келишди.

Республика меҳнаткашларига, айниқса қишлоқларда, коммунистик тарбия беришда маданий-оқартув муассасалари — коммунистик идеология ва ахлоқни халқ орасида ёйувчи кутубхоналар, маданият уйлари, клублар, автоклублар, музейлар. парклар катта роль ўйнайди. Республикада маданий-оқартув муассасалари кўпайтирилди. Беш йил ичида 1.500 та янги клуб ва 1.300 та янги кутубхона очилди. Ҳозирги вақтда республика территориясида турли ташкилотларнинг 16 мингга яқин кутубхонаси ишлаб турибди. Уларнинг китоб фонди 100 миллион жилддан иборатдир. Республика аҳолисининг ярмидан кўпи кутубхоналарнинг китобларидан фойдаланади.

Катта маданий куч бўлиб қолган 6.550 клуб, 28 та давлат музейлари, 38 та маданият ва истироҳат парклари республика аҳолиси ўртасида турли формаларда ва турли методларда маданий-оқартув ишларини олиб бормоқдалар.

Бундан беш йил муқаддам республикада ҳаммаси бўлиб 3,5 мингдан кўпроқ бадиий ҳаваскорлик коллективлари бўлган ва бу коллективларда 44 минг киши қатнашган бўлса, ҳозир республикамизда 9 мингга яқин бадиий ҳаваскорлик коллективлари ва бу коллективларда 122 минг нафар киши ишлаб турибди.

Қозоғистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати маданиятни ривожлантиришга жуда катта эътибор бермоқдалар. Ҳар бир социал тузум халққа нималарни берганлиги билан баҳоланади. Маълумки, маданият бевосита амалий аҳамиятга эга.

Маданият соҳасидаги ҳар бир муваффақиятимиз совет кишисини гўзаллаштиради, коммунистик истиқболимизни яқинлаштиради. Коммунизм — фақат қудратли моддий-техника базасигина эмас, балки юксак маданият ҳамдир. Шу сабабли партиямизнинг XXIV съезди маданиятни ривожлантириш билан алоқадор проблемаларга шу қадар катта эътибор берди. Биз бунёд қилаётган ва ривожлантираётган чинакам коммунистик маданият давримизнинг асрлар бўйи сақланиб қоладиган абадий ва бебаҳо бойлигидир.

Ўзбек миллий маданияти мисли кўрилмаган даражада ривожланганлиги ҳаммамизга аён бўлиб турибди. Ўзбек санъати, адабиёти усталарининг номлари республика доирасидан анча ташқарида ҳам кўпчиликка манзур. Декада кунларида адабиёт, санъат, маданият арбобларига ва бутун ўзбек халқига коммунистик жамият қуришда, КПСС XXIV съезди қарорларидан келиб чиқаётган вазифаларни бажаришда катта муваффақиятлар тилаймиз.

БИРИ-БИРИГА УСТОЗ

ЎЗБЕКИСТОНДА ҚОЗОҚ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ

МАДАНИЯТЛАРИМИЗ БАЙРАМИ

К. ЯШИН,
Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси

Ери бир-бирига туташ, қондош ва жондош, борди-келдили, молу жони ўртада бўлмиш ўзбек-у қозоқ халқларининг дўстлиги қадим-қадимларга бориб тақалади. Бир-бирининг тилини, демакки, дилини таржимонсиз тушунадиган бу икки қардош халқ қадим замонлардан умумий душман бўлмиш чет эл босқинчиларига қарши бир сафда, бир жон-бир тан бўлиб курашганлари ҳаммага аён.

Биз миннатдорчилик ҳисларига тўлиб-тошган ҳолда шуни қайта-қайта таъкидлаймизки, Улуғ Октябрь инқилоби туфайлигина бу икки жабрдийда халқнинг кўкрагига офтоб тегди. Қўл ва оёқларини истибдод кишанларидан бўшатиб олган халқларимиз қардош рус пролетариати кўмагида ўз эгнидан феодализм хор-хасларини — қолоқлик, жоҳиллик ва йўқсиллик иллатларини қоқиб ташлади.

Биз бугун Совет Шарқида машъалдай порлаб турган бу икки халқнинг камолотига, халқ хўжалигининг барча жабҳаларида эришган оламшумул ютуқларига боқиб туриб, ҳаётбахш социалистик тузум, бизнинг системамиз нималарга қодир эканлигини ҳис этиб, ифтихор туйғуларига тўлиб тошамиз.

Келинг, узоққа бормай бадиий ижод фронтида эришган ютуқларимизга бир назар ташлайлик. Улуғ Октябргача ўз ёзувига эга бўлмаган қозоқ элида эндиликда шундай истеъдодлар етишиб чиқдики, уларнинг номи Иттифоқимиздагина эмас, балки кўпгина хорижий мамлакатларда ҳам маълум ва машҳур. Улар ўзбек китобхонларининг ҳам севимли ёзувчилари бўлиб қолганлар. Мухтор Авезов, Собит Муқонов, Сакен Сайфуллин, Ж. Мулдағалиев, Ғ. Мустафин, А. Тожибоев, К. Мирзалиев, А. Олимжонов, Ў. Сулаймонов ва бошқа адибларнинг талант билан ёзилган асарлари ҳақли равишда китобхонлар таҳсинига сазовор бўлмоқда.

Ўзбек ижодий интеллигенцияси ўз қардош оғалари бадиий ижод соҳасида қўлга киритаётган ютуқлардан доимо қувонади. Яхши анъанага айланиб қолган ва қўшни, қардош халқлар адабиёти, маданияти, санъатини пропаганда қилишда қулай ҳамда таъсирчан восита бўлиб қолган декадалар умумий ишимизга катта наф келтирмоқда. Қозоғистонда ўзбек, Ўзбекистонда эса қозоқ адабиёти ва санъати декадалари бир неча бор ўтказилган. Шу муносабатлар билан ўзбек тилига қозоқ адибларининг, қозоқ тилига эса ўзбек адибларининг қатор энг яхши асарлари таржима қилиндики, булар ҳар икки халқнинг ҳам маънавий бисоти бўлиб қолди.

Шу кунларда бутун ўзбек диёрида катта тантана. Қардош Қозоғистон адабиёт ва санъатининг талантли вакиллари бизнинг элимизга ташриф буюришди. Ўзбекистон дурдонаси бўлмиш Фарғона водийси, ўзбек маданиятининг бешиклари — Самарқанду Бухоро, Қашқа ва Сурхон воҳалари — қўйингки, бутун ўзбек элининг кўзи иззат-икромли меҳмонлар йўлида. Бу декада ҳам орзу-умидлари муштарак ўзбек ва қозоқ халқларининг маданият байрамига айланиб кетади. Қозоқ дўмбираси садолари ўзбек танбурига, қозоқ ўлани ўзбек ялласига, қозоқ шеъри ўзбек шеърига уланиб кетади! Бу наволар, яллалар, жўшқин шеърлар Улуғ Октябрь бизга қўш қўллаб тутган бахту иқболни, дўстлик ва қардошликни, ҳалол ва самарали меҳнатни мадҳ этади.

КПСС XXIV съезди Директиваларида, жумладан, ҳар икки республикада ҳам саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданий қурилишда амалга ошириладиган улуғвор ишлар программаси белгилаб берилган. Партия даҳоси, халқларимизнинг азму қудрати билан амалга ошириладиган бу тарихий ишлар қалам аҳлларини ҳам янги-янги замонавий асарлар яратишга даъват этмоқда. Қардош қозоқ адиблари республикамиз бўйлаб сафар қилганларида меҳнат гулдуросига тўла қурилишларда бўлиб, ўзбек диёридаги бўлажак қаҳрамонлари билан яқиндан танишадилар, 4 миллион 400 минг тонна «оқ олтин» иштиёқида кечани-кеча, кундузни-кундуз демай меҳнат қилаётган, «оқ олтин» тоғлари уяётган ўзбек пахтакорларининг меҳмони бўладилар.

Аслини олганда, ўзбек ва қозоқ ёзувчилари учун қўшни республикалар халқлари ҳаёти, бу элларнинг табиати, энг яхши урф-одат ва анъаналари, меҳнаткаш ва фидойи кишилари азалдан мавзу ва илҳом манбаи бўлиб келган. Академик шоиримиз, Ленин мукофоти лауреати Ғафур Ғулом қозоқ эли, унинг бепоён яйловларининг мафтуни эди. Унинг салобатли, фалсафий поэзиясида бу диёр мадҳи эҳтирос билан жаранглади.

Ҳассос адиб, Ўзбекистон халқ шоири Миртемирни қозоқлар ҳам «бизнинг оқинимиз» дейишади. Миртемирнинг қозоқ эли ҳақидаги қатор ажойиб шеърларида қозоқ меҳнаткаши, унинг уфқларга чўзилиб кетган дашту-яйловлари, қўю қўзилари, ўтови, сулув ва оқ кўнгил қизлари жўшқинлик билан мадҳ этилади. Миртемир поэзиясида умуман Қозоғистон картинаси сержаранг, сербўёқ, жўшқин сатрларда эҳтирос билан куйланади.

Ўзбек пахтакори, ишчиси, зиёлиси, кончиси фаолияти ҳам қозоқ адибларининг севимли мавзуи. Бунинг сабаби бор албатта. Бу, азалдан қуда-қудағай, ҳамкору ҳамдард бўлиб келган икки қўшни, қардош халқларнинг дўстлиги билан изоҳланади.

Табиатан адабиёт ва санъат шайдоси бўлган ўзбек халқи қардош қозоқ адабиети ва санъати вакилларига ҳурмат ва эҳтиром билан қарайди. Хонадонларимиздаги китоб жавонларида Навоий билан қозоқ халқининг буюк фарзанди Абай асарларининг ёнма-ён туриши, Ойбек, Абдулла Қаҳҳор асарлари сингари Мухтор Авезов, Собит Муқонов, Абдулла Тожибоевларнинг ҳам севиб ўқилиши фикримизнинг ёрқин ифодасидир.

Таомилимизга кўра, дўстларимизга айтиладиган сўзларни бугун қозоқ ҳамкасабаларимиз бўлмиш адабиёт ва санъат аҳлларига қарата яна бир карра чин кўнгилдан такрорлаймиз:

— Ўзбек элига хуш келибсиз, азиз дўстлар!

Абираш ЖАМИШЕВ

ДЎСТЛИГИМИЗ

О, жигарим, ўзбек оғам, бормисан,
Ининг келди, қабул этгил туйғусин.
Қардошларнинг қувончига
ёрдирсан,
Бирга тортдик ҳаёт завқин,
қайғусин.
Ўтмишингга кўз ташласам мен
бугун

Тарихимиз,
Қонимиз бир азалдан.
Отамиз бир.
Онамиз бир,
Бус-бутун.
Сени оғам дейман севиб мен
дилдан.
Бир чаманда туғилганмиз
ёнма-ён,
Киндик қонин Сир бўйига
тўкканмиз.

Овулимиз,
Уйимиз бир, нурафшон,
Бир бешикка иккимиз ҳам
сиққанмиз,
Иккимиз ҳам бир қулуннинг
боласи,
Она сутин бирга баҳам кўрганмиз.
Гар узоқдан кўрсак она қорасин
Қучоғига эркаланиб борганмиз.
Бирга чиқди бизнинг бийрон
тилимиз,
Тушунаман қалб уришинг,
сўзингни.
Бир ниҳолнинг мевасимиз
шубҳасиз,
Битта боғнинг гули дейди эл бизни.
Бир кетмонни биргалашиб чопдик
рост,
Қир-адирда бирга пода боққанмиз.
Бошга оғир иш тушганда бизга
боз

Қон тўкканмиз,
Бир майдонда ётганмиз.
Айтаберсам тарихимиз узоқдир,
Дўстлигимиз яна бўлди мустаҳкам,
Ўйлаб кўрсам, бизга тўсиқ
йироқдир,
Кўзнинг оқу-қорасидай биз
ҳамдам.

Қозоқчадан А. АҲМЕДОВ таржимаси.

КАМОЛОТИМИЗ КЎРИГИ

Собит МУҚОНОВ,
академик, ёзувчи.

Биз ўзбек халқи билан азал-азалдан қардошмиз, қўшнимиз. Шунинг учун ҳам халқимиз «Яйловда молимиз, тўшакда бошимиз қўшилган», дейди. Ўзбекларда мавжуд бўлган уруғлар бизда ҳам бор. Ўзбек халқининг буюк классик шоири Алишер Навоий қозоқ шоирларига, айниқса Абайга кўп таъсир кўрсатган. Буни Абайнинг ўзи ҳам эътироф этади. Бошқа соҳаларда бўлганидек бадиий ижод соҳасида ҳам биз бир-биримизга шогирд, бир-биримизга устозлик қилиб келяпмиз.

Адибларимиз тажриба алмашишиб, бирининг асарини иккинчиси ўз она тилига таржима қилиб, маданиятларимиз равнақига ҳисса қўшиб келишяпти. Биз Ҳамза Ҳакимзода, Ғафур Ғулом, Ойбек, Абдулла Қаҳҳор каби улкан истеъдодларни бугунги кунда фақат ўзбекларнинггина эмас, бошқа қардош халқларнинг ҳам, жумладан қозоқларнинг ҳам севимли ёзувчилари деб биламиз. Ана шу адиблар билан бир даврда қўлига қалам олган қозоқ совет адабиётининг тўнғич вакиллари Сакен Сайфуллин, Илёс Жонсуғуров, Беймбет Майлин, Мухтор Авезовларнинг асарлари ҳам қардош тилларга таржима қилинган, жумладан ўзбек китобхони қалбига ҳам йўл топганидан хурсандмиз.

Сўнгги йилларда адабий алоқаларимиз ҳарқачонгидан ҳам яхшиланди, борди-келдиларимиз тезлашди. Буни республикаларимизда ўтаётган ўн кунликларимиз ҳам ёрқин кўрсатиб турибди.

Бизнинг кўп тилли, аммо бир мақсад йўлида хизмат қиладиган адабиётларимиз ривожланиш йўлидан бормоқда. Бундан бир неча йил илгари Ўзбекистонда бўлган қозоқ адабиёти ва санъати ўн кунлиги ғоят мароқли ўтган эди. Минг афсус билан айтамизки, ўша декадада биз билан ёнма-ён юрган, ажойиб суҳбатларда иштирок этган, қувончларимизга шерик бўлган ўзбек совет адабиётининг классиклари — Ғафур Ғулом, Ойбек, Абдулла Қаҳҳор ва Шайхзодалар энди орамизда йўқ. Лекин, ҳаётимизнинг ўсувчанлиги бизга оз бўлса-да тасалли беради. «Олдинги тўлқин — оғалар, кейинги тўлқин — инилар», деб бежиз айтмаган Абай отамиз.

Биз мамлакатимиздаги ҳамма миллатлар қатори ўзбек халқининг ҳам адабиёт ва санъати сўръат билан ўсиб келаётганининг гувоҳимиз. Ҳозирги ўзбек адабиётида қалам тебратаётганлар — Уйғун, Миртемир, Зулфия, Назир Сафаров, Ҳамид Ғулом, Асқад Мухтор, Шуҳрат, Мирмуҳсин, Ҳаким Назир каби атоқли шоир ва ёзувчиларнинг номларини Иттифоқимиздагина эмас, қатор чет эл мамлакатлари китобхонлари ҳам яхши билишади.

Қозоқ совет адабиётининг истеъдодли вакиллари Абдулла Тожибоев, Ғали Ўрмонов, Жубан Мўлдағалиев, Қалижон Бекхўжин, Қодир Мирзалиев, Тахави Аҳтанов, Зейнулла Қабдўлов, Сафван Шоймардонов. Абдужамил Нурпеисов, Илёс Есенберлин каби шоир ва ёзувчиларимизнинг ижодлари ҳақида ҳам ана шундай ёқимли гапларни айтиш мумкин.

Республикамизда адабий танқидчилик соҳасида ҳам баракали ишлар қилинмоқда. Олимларимиз адабиётимиз тараққиёти йўлида самарали меҳнат қилаётир. Хуллас, Ўзбекистонда бўладиган қозоқ адабиёти ва санъати ўн кунлиги бизнинг бу борадаги камолотимиз кўриги бўлади.

Афсуски, саломатлигим бундай роқлиги туфайли мен бу ўн кунликда иштирок этолмайман. Аммо дўстларимиз, қон-қардошларимиз диёрида декадамиз шодиёна билан, муваффақиятли ўтишини тасаввур қилиб турибман. Шунга ишончим комилки, бу хил дийдор кўришишлар, учрашувлар ижодий камолотимиз йўлида хизмат қилади.

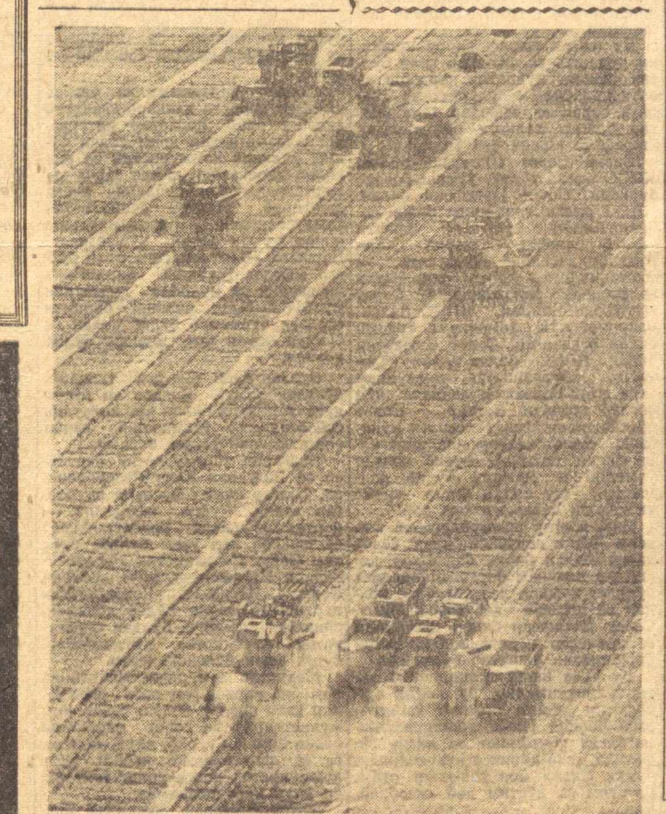

Кустанай областининг совхозлари бошоқларни ялписига янчишга киришди. Автопоездларининг кети узилмаётир. Қорасув районининг «Тунтугур» совхозида бу иш айниқса уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Бу ерда ўрим-йиғимнинг группа методидан фойдаланилмоқда. Суратларда: совхознинг учинчи бўлимида бошоқ янчиш пайти, чапдаги суратда эса пешқадам комбайнчи Н. Шульга.

В. Давидов фотоси (ҚозТАГ).

МИРТЕМИР,
Ўзбекистон халқ шоири.

КЎЗ УСТИГА, ҚОШ УСТИГА!

Навоий менинг устозим, деган ўз ўланида Абай. Улуғ Алишерга қўл берган Абай Қунанбой ўғли, ўз навбатида, қозоқ ёзма адабиётининг бобоси, қозоқ халқининг даҳо фарзанди, улуғ шоири, аср ўғли даражасига кўтарила олди. Албатта, Абай камолотида Навоий билан бир қаторда Пушкиннинг ҳам, Лермонтовнинг ҳам, Некрасовнинг ҳам бирдек меҳнати ва улуши бор. Мен тагидан чизиб айтмоқчи бўлган гап ўзбек ва қозоқ адабий яқинлашувларининг Абайдан бошланиши...

Абай бошлаган бу қутлуғ амал бизнинг замонамизда тағин ярқираб кетди, десак ошириб-тошириб айтган гап бўлмас. Мухтор оға-ю Собит оға билан устоз Ойбек ва Ғафур Ғулом борди-келдиси бор, жон аямас дўстлар эди. Ғабит Мусреп ва Абдулла Тожибой асарлари ўзбек китобхони севган китоблар бўлиб қолгани сир эмас. Шунингдек, қозоқ китобхонлари Абдулла Қодирий, Ойбек, Ғафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳор ва бошқа талай ўзбек адиб ва шоирларининг асарларини ўз тилларида ардоқлаб ўқишмоқда.

1961 йил май ойида биз ўзбек адабиёти ва санъати вакиллари қозоқ жумҳуриятига қўноққа борган эдик, чексиз қозоқ диёрида ўлкама-ўлка кезган эдик, давраларда — суҳбатларда бўлган эдик, шеър ўқиган эдик. Номлари ҳали харитада ҳам йўқ ўнлаб афсонавий оқ мармар шаҳарларда ва яшил кентларда ҳайрон ва қойил кезган эдик. Жилмайган кўзлар, тавозекор юз яшар чоллар, неварага бой бувижонлар, кўмир қазувчилар, Олатовдек буғдой ҳирмонин уйган деҳқонлар, балиқчилар ва чорвадорлар ҳали кўз олдимда. Бу дўстлик, қардошлик шодиёнаси кечагидек эсимда.

Мана, бугун қозоқ дўстлар бизнинг жумҳуриятга қўноқ. Бу бориш-келиш, бу қалинлик, бу тўйларнинг маъноси Балхашдай тоза-ю теран ва Чотқолдек юксак. Бу фақат бизнинг замонада — Ленин замонасида рўёбга чиқаётган асрий орзулардир. Бу келиш чинакам қардошлик ва қондошлик байрамига айланиши ўз-ўзидан маълум. Бу тўй, дил тўлқинига сал йўл бериб айтсам, Ленин замонасидаги халқлар дўстлигига бағишланган жаранг қасидадир.

Мен қозоқ тупроғида, қадим ўзбек қишлоғида туғилганман. Қозоқ тили ва адабиётини она тилимдек биламан, ардоқлайман. Улуғ Абай ва Жамбул, Абдулла Тожибой ва Ғафу Қайирбек, Изтой ва Шамил Муҳаммаджон ўланларини ўз тилимга таржима қилганим билан зиғирдай фахрланаман.

Олмаотага ҳар борганимда дўстларим кўзларидаги ёруғ меҳр менинг кўзларимда қолади. Кўзларимдан қалбимга ўтади.

Менга нон ва туз бермиш ўзбек халқим номидан, менга шараф ва минбар бермиш бобо юртим номидан бaралла айтаман:

— Хуш келибсиз, қалин қозоқ дўстлар! Қозоқ адабиётининг алп заҳматкаши Собит оға чинакам зиёли аллома ёзувчи Ғабит Мусреп ўғли, қозоқ тупроғининг жаранг-соз булбули, Тожибой оқсоқолнинг кўз қорачиғи Абдулла замондош, Жубан Мўлдағали, Сирбой Мавлен, Анвар Олимжон — келинг, тўрга ўтинг, қадамларингиз кўз устига қош устига! Юртимизни кўринг, яйранг, энг яхши нимамиз бўлса — ҳаммаси сизга пешкаш! Қучоғимиз очиқ, дастурхон ёзиғлиқ, ардоқли бовурдошларим!

Табрик ва ҚУТЛОВ

ЎЙИМИЗ БИР, МАҚСАДИМИЗ БИР

УЙҒУН,
Ўзбекистон халқ шоири

Қардош қозоқ адиблари, санъаткорлари орасида менинг дўстларим кўп. Улар билан кўп гурунглашганман, мулоқотларда бўлганман. Шуниси характерлики, ана шундай суҳбатлар вақтида бизнинг ўю хаёлимиз, фикру ёдимиз, мақсадимиз бир экани ёрқин намоён бўлган. Чиндан ҳам биз қалам аҳллари коммунизм қураётган фидокор халқимизнинг меҳнатдаги жасорати, амалга оширилаётган улуғвор ишларни бадиий ифода этишга даъват этилганмиз.

Ўтган декададан буён адабиётларимиз кишини қувонтирадиган ютуқларга эришди. Бу бизни мамнун этади. Мазкур декада ҳам қардошларимиз адабиёти ва санъатига янги кўрик бўлади. Биз декада кунлари адабиётларимиз ривожи хусусида бафуржа, самимий гаплашиб оламиз деган умиддаман.

Маданият байрами бўлмиш—ўн кунлигингиз санъатсевар ўзбек элини хушнуд этишига аминман!

ЗАМОН ҲАҚИҚАТИ

Ғабиден МУСТАФИН,
академик, ёзувчи.

Замон ҳақиқатини, давр нафасини ҳар тарафлама акс эттирган ёзувчиларимизнинг эпик асарларини, бадиий прозадаги ютуқларини, бой музика меросини, адабий ва маданий бисотини она тупроғидай, она сутидай қадрлайдиган катта бир авлод — ўзбек-қозоқ ёшлари ўсиб келяпти.

Инсоний эзгуликни ҳамиша ҳурмат қиладиган меҳнаткаш халқимизнинг руҳий мартабаси баланд бўлсин!

ҚАЛБ СЎЗЛАРИ

Абдулла ТОЖИБОЕВ.

Бизларнинг шеъримиздаги оҳанг ҳам, кўнглимиздаги куй ҳам, эзгуниятимиз ҳам бир хил. Одатларимиз, тилимиз ҳам ўхшаш ва қардош.

Биз қардош ўзбек халқи бой тарихий маданиятга эга эканлигини биламиз ва фахр этамиз. Икки қардош халқ адабиёти ва санъати заҳматкашларининг бу анжумани бир-биримизни илгаригидан ҳам яхшироқ ва чуқурроқ тушунишга, ижодий ҳамкорлигимизнинг янада ривож топишига ёрдам беради.

Тўман МУЛДАҒАЛИЕВ

КУЙ

Яланг оёқ, яланг бош юрар эдик кўчада,
Индамасдик янгалар: — тентак бола деса-да.
Боққа қўнган тўрғайни учирардик тош отиб,
Ушлаб олсак бирини юборардик бўшатиб.
— Эркин уча берсин деб, раҳм қилардик шўрликка,
Қувнаб парвоз қиларди юксакларга у тикка!
Кенг осмоннинг қўйнига кўтарилгач, эркалаб,
Озодликнинг куйин ул чалар эди вижирлаб.
Эркинлигин, шодлигин сўйлар эди оламга,
Қайси бир куй дунёда тенг келар бу оҳангга!
Олам бўйлаб бу оҳанг такрорланар куну тун,
Эркинликнинг куйини муқаддас деб билгум мен!

Қозоқчадан Б. БОЙҚОБИЛОВ таржимаси.

●

Ўлжас СУЛАЙМОНОВ

ОНА МОНОЛОГИ

Димчо ДЕБЕЛЯНОВГА

Агар сен бўлсанг инсон, яратгин ўзингга ном,
Ва бу ном наслларга муҳр бўлар эҳтимол,
Бамисоли учқур давр тўлқинига беҳазон
Бош эгиб турган каби абадий ёш мажнунтол.
Йўл — узун, олис мудом,
Меҳнат-ку, бўлмас осон.
Кўксимни тутаман қаҳроқ лабингга,
Сутим жо бўлсин деб мурғак танингга,
Усгин-у, улғай, болам,
Яратгин ўзингга ном.
Гумон қилсам мен зарра,
Маслаҳат бермам сенга.
Бешигинг устида айтмайман алла.
Мададкор бўлурман сенга жанг палла,
Кўзингга боқиб ўлим қаҳ-қаҳ уриб кулганда,
Ва дўстинг кўз ёш каби майсага йиқилганда.
Бахтсизлик келтирганда охирги илинжинг ҳам
Шундай деган бўлардим қулоғингга ўша дам:
«Тортиниб турма, ўғлон,
Сенсан — ботир, паҳлавон,
Журъатингни кўрсинлар —
Ев ўқига бўл қалқон!»
Ва шунда, оҳ, менинг-чун енгил бўлар сўйламак
«Сенга, бу камтар йигит чиндан ҳам асл қазак,
Кўринг, бу камтар аёл — унинг онаси!»
Аёндир йўл-нажот нимада?
Довюрак бўл бундай лаҳзада
Ва шунда қутқарурлар,
Аммоки водий узра
Қўрғошин учмаганда,
Дақиқалар имиллаб
Асринг зил туюлганда,
Одамлар ғам-шодликда
Дариғ тутса ёшини,
Қизлар тез яширмаса,
Ет кўзлардан сочини,
Мард қилиб кўрсатганда
Қўрқоқ йигитлар ўзин,
У чоқ кўзга ташланма,
Камсуқум бўлгин, ўғлим.

Русчадан М. МИРЗАЕВ таржимаси.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

◆ 1920 йил 26 август — Қозоқ Автоном Совет Социалистик Республикаси ташкил топган кун, қозоқ халқининг тарихидаги унутилмас сана.

◆ 1917 йилда Қозоғистонда 500 коммунист бор эди, эндиликда Қозоғистон Коммунистик партиясининг сафига 16 минг бошланғич партия ташкилотида 550 минг коммунист уюшган.

◆ Қозоғистон Совет мамлакатида территориясининг катталиги жиҳатидан РСФСРдан кейин иккинчи ўринни олади. Унинг территорияси Франциядан 5 марта катта.

◆ Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш натижасида Қозоғистон мамлакатимизда РСФСР ва Украинадан кейин, дон экинлари ҳосили олишда учинчи, ғалла маҳсулотлари тайёрлашда РСФСРдан кейин иккинчи ўринга чиқди.

◆ Республика ер ости казилма бойликлари битмас-туганмасдир. Ҳозир бу ерда 32 хил турли-туман нодир металлар ва бошқа ер ости қазилма бойликлари мавжуд.

◆ 1961 йили Гурьев областининг Жетибой саноат районларига жойлашган Манқистовнинг биринчи нефти отилиб чиқди. Шу кунларда Манқистов Ватанимизга ҳар куни 7 минг тонна «қора олтин» бераётган йирик марказий нефть кони бўлиб қолди. Жетибой ва Узен нефти Озарбайжон ССР бераётган ҳамма нефть миқдорига тенг.

◆ Сўнгги ўн йил ичида Қозоғистонда 1 минг 200 янги саноат маркази ва йирик цехлар ишга туширилди. Булар орасида Бутқарма сув электр станцияси билан 2-Қарағанда ГЭСи, Қарағанда металлургия заводи билан Соколов-Сарибой кон бойитиш комбинати, Узкемен титан-магний комбинати билан Павлодар алюминий заводи, Жетиқора асбест кобминати, Олмаота ип-газлама комбинати ва бошқа саноат корхоналари бор.

◆ Меҳнат унумдорлиги республикада 1969 йилда 1940 йилга нисбатан 3,4 марта, 1968 йилда 1960 йилга нисбатан бир ярим марта ўсди.

◆ Қозоғистон, Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон республикалари 1931 йилда 7 миллион киловатт соат электр энергияси ишлаб чиқарган эдилар. Ҳозир бунча электр энергияни биргина Қозоғистон ССР электр станциялари икки соатда ишлаб чиқармоқда.

◆ 1913 йилда Қозоғистонда ҳаммаси бўлиб 2 минг километр узунликда темир йўл бўлса, ҳозир темир йўлнинг узунлиги 13.2 минг километрга етди. Бу мамлакатимиздаги ҳамма мавжуд темир йўлнинг ўндан бирини ташкил этади.

ТЕРИМ СУРЪАТИНИ ЯНАДА ОШИРАЙЛИК!

Бухоро область Қоракўл районидаги «Москва» колхозининг донгдор механизатори Гулистон Бебитова ўз агрегати билан пахтазорда жавлон урмоқда. Мавсумда 250 тонна «оқ олтин» териб бериш мажбуриятини олган Г. Бебитова кунига 8-10 тоннадан пахта тераётир. Суратда: Гулистон Бебитова.

А. Тўраев фотоси.

4.400.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 27 сентябрга бўлган маълумот

(Планга нисбатан процент хисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Машинада бир кунда	Машинада мавсум бошидан буён
Қашқадарё	2,42	56,97	2,03	33,08
Сурхондарё	2,64	52,91	3,12	44,64
Тошкент	3,97	49,65	4,14	46,97
Сирдарё	4,57	48,43	5,77	54,05
Андижон	3,65	47,12	4,22	24,15
Бухоро	2,91	41,27	3,89	33,64
Наманган	3,35	40,94	4,23	26,09
Фарғона	2,45	35,81	2,73	15,50
Самарқанд	3,11	33,60	3,84	22,98
Хоразм	2,53	20,90	1,53	5,16
ҚҚАССР	2,28	18,16	1,52	4,84
Республика бўйича:	3,11	40,53	3,58	30,19
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Сурхондарё	2,23	43,53	—	—
Қашқадарё	1,83	30,45	—	—
Бухоро	2,06	29,18	—	—
Республика бўйича:	2,12	39,21	—	—

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ПАХТА ШТАБИ

33-73-43
33-76-04

ТЕЛЕФОНДА:

ДЎСТЛИК

26 СЕНТЯБРЬ. Район механизаторлари марра сари илдам бормоқдалар. Сўнгги икки кун ичида уч йирик хўжалик — Ленин номли, Саркисов номли ва «Комсомол» совхозларининг механизаторлари машина терими планини ошириб бажардилар. Ленин номли совхозда машиналар билан пландаги 5700 ўрнига 6700 тонна, Саркисов номли совхозда пландаги 2600 тонна ўрнига 3260 тонна, «Комсомол» совхозида пландаги 7800 ўрнига 7850 тонна «оқ олтин» терилди. Совхоз пахтакорлари йиллик марраларни ҳам забт этиш арафасида турибдилар.

Бугун район пахтазорларига 665 машина тушди. Бу ўтган кунлардагидан 70 та кўпдир. Бир кунда йиллик планнинг 5,40 проценти миқдорида пахта тайёрланди. Кунлик суръат ошмоқда.

ТУРСУНОЙ ОХУНОВА БРИГАДАСИ ПЛАННИ БАЖАРДИ

ЯНГИЙЎЛ, («Совет Ўзбекистони» махсус мухбири Ю. Зиёдов телефон орқали хабар қилади). Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 54 йиллиги шарафига қизғин давом этаётган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган Киров номли колхознинг СССР Олий Совети депутати Турсуной Охунова бошлиқ бригадаси пахтакорлари маррага етдилар, улар 84 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариб, йиллик планни шараф билан бажардилар. Донгдор механизатор Турсунойнинг ўзи «зангори кема»да 150 тонна пахта терди. Шу кунларда теримни жадал суръатлар билан олиб боряпти. Тез фурсатда 300 тонналик маррани эгаллайди.

Бригада аъзолари ҳосил чўғини чамалаб кўриб, ҳар гектар ердан яна 15 центнердан хирмон кўтаришга аҳд қилдилар.

«МОСКВА» КОЛХОЗИ МАРРАГА ЕТДИ

ЖИЗЗАХ, («Совет Ўзбекистони» махсус мухбиридан телефон орқали). Ленин орденли «Москва» колхози Сирдарё областидаги кўп тармоқли йирик хўжаликдир. Колхоз пахтакорлари чўлқуварлар диёрида биринчи бўлиб маррага етдилар. Гектаридан 30 центнердан хирмон кўтарилди. Она-Ватан колхоз деҳқонларидан 7500 тонна юқори сифатли «оқ олтин» қабул қилиб олди. Ялпи ҳосилнинг асосий қисми «зангори кема»лар бункеридан тўкилди.

Колхоз пахтакорлари Улуғ Октябрь байрами шарафига меҳнат вахтасида туриб мўл ҳосил учун мардонавор курашмоқдалар. Исмат Қаландаров, Ҳусанбой Қодиров, Карим Исоқулов ўртоқлар етакчилик қилаётган бригадаларда ҳосилдорлик 35-40 центнерга етди.

— Давлатга яна 5 минг тонна пахта берамиз, — дейди колхоз раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Носиров. — Шундагина республиканинг улкан пахта хирмонига муносиб ҳиссамизни қўшган бўламиз.

12.500 тонналик мажбурият ҳисобига пахта сотиш қизғин давом этмоқда. Колхоз пахтакорлари кунига йиллик планнинг 7-8 проценти миқдорида пахта тайёрламоқдалар.

Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ.

55 ЦЕНТНЕР УЧУН

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Усмон Қудратов етакчилик қилаётган бригада пахтакорлари Яккабоғ районидаги Калинин номли колхозда биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекдилар. 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан ҳосил олинди.

Тайёрлов пунктларига жўнатилган пахтанинг 150 тоннаси пўлат этаклардан тўкилди. Пахтани машинада териб олишда Норсулув Ғайибназарова, Шарофат Йўлдошева, Тошбиби Жўрақулова ҳамда Раҳмат Тошпўлатов каби механик-ҳайдовчиларнинг ҳиссаси катта бўлди. Далада ҳосил мўл. Унинг бир граммини ҳам нес-нобуд қилмай териб олиш учун бригада азаматлари барча имкониятларни ишга солмоқдалар.

Улуғ Октябрь революциясининг 54 йиллигига муносиб совға тайёрлаш учун социалистик мусобақани тобора авж олдираётган бригада аъзолари бу йил ҳосилдорликни гектар бошига 55 центнерга етказиш мажбуриятини олдилар.

Ғ. ҒАФУРОВ.
Қашқадарё области.

ИМЗО ЧЕКИЛДИ

Беруний, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали олинди). Охунбобоев номли совхознинг Қ. Нуржонов бошлиқ бригадаси пахтакорлари Қорақалпоғистон Автоном республикасида биринчи бўлиб йиллик пахта тайёрлаш плани бажарилгани ҳақидаги ғалаба рапортига имзо чекдилар. 50 гектар ернинг ҳар гектаридан 17 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтарилди. Ялпи ҳосилнинг 90 проценти машиналарда терилди. Пахтакорлар гектар бошига яна 19 центнердан пахта териб топшириш ҳақида оширилган мажбурият қабул қилдилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

НАВБАТ— МАЖБУРИЯТГА

ҒУЗОР, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Райондаги Гагарин номли колхоз биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо қўйди. 600 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 22 центнердан дурдона олинди. Аҳмад Нормуродов, Шодмон Эргашев, Норбой Жавлиев, Шермамат Рўзиматов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда гектаридан олинган ҳосил былтургига нисбатан анча юқори бўлди. Мангит Иброҳимов, Шомурод Йўлдошев каби механизаторлар 80—100 тоннадан пахта териб, совхознинг зафарига муносиб ҳисса қўшди.

— Теримни тезкорлик билан давом эттиряпмиз, — дейди колхоз раиси О. Баратов. — режамиз ялпи ҳосилдорликни гектар бошига 35 центнерга етказишдир. Далаларимизда шунга яраша пахта бор, уни тез кунларда йиғиб-териб оламиз.

П. ГАДОЕВ.

МАШИНАДА КИМ ҚАНЧА ПАХТА ТЕРДИ?

Абдусодиқ БЕГАШЕВ — Сирдарё область Пахтакор районидаги «Уч қаҳрамон» совхозининг механик-ҳайдовчиси.

135 тонна.

Қаюм МУҲАМЕДОВ — Бухоро область Свердлов районидаги Ҳамза номли колхознинг механик-ҳайдовчиси.

115 тонна.

Раҳмон ИМОМОВ — Бухоро область Қоракўл районидаги «Москва» колхозининг механик-ҳайдовчиси.

110 тонна.

Мусобек СУЛЕЙМАНОВ — Сирдарё область Мирзачўл районидаги Абай номли совхознинг механик-ҳайдовчиси.

105 тонна.

Обиджон АКБАРОВ — Андижон область Марҳамат районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхозининг механик-ҳайдовчиси.

100 тонна.

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 26 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар; иккинчи стун — мавсум бошидан буён; учинчи стун — мавсум бошидан буён машинада.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Яккабоғ	73,08	57,96
Китоб	70,76	36,17
Шаҳрисабз	63,94	23,42
Чироқчи	58,18	40,35
Ғузор	49,41	24,26
Карши	47,73	37,24
Камаши	45,92	34,94
Косон	38,70	27,55
Ульянов	37,76	17,22
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Шеробод	64,70	92,76
Жарқўрғон	55,16	50,16
Гагарин	53,09	86,33
Сариосиё	52,55	29,25
Шўрчи	46,95	28,30
Денов	46,25	25,22
Термиз	39,47	18,37
Бойсун	35,25	—
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Юқори Чирчиқ	57,36	88,45
Урта Чирчиқ	55,13	54,00
Пискент	50,79	42,96
Бекобод	46,71	42,80
Оққўрғон	43,55	43,01
Бўка	40,20	37,67
Янгийўл	36,48	17,28
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Жиззах	78,22	104,27
Дўстлик	62,17	89,66
Мирзачўл	50,98	84,38
Ворошилов	47,47	39,58
Янгиер	47,20	60,66
Пахтакор	39,30	56,95
Гулистон	39,09	28,92
Ильич	34,35	47,27
Боёвут	33,82	27,04
Оқ олтин	30,30	38,55
Сирдарё	28,97	18,27
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Ленин	59,59	10,17
Андижон	54,41	11,17
Бўз	48,70	42,08
Избоскан	46,44	40,31
Москва	45,81	11,60
Пахтаобод	43,57	26,95
Хўжаобод	39,10	5,92
Марҳамат	36,68	12,84
Балиқчи	35,70	14,13
Қўрғонтепа	33,15	21,65
БУХОРО ОБЛАСТИ		
Ромитан	51,01	43,82
Бухоро	46,44	34,42
Қоракўл	45,70	39,59
Шофиркон	43,12	31,30
Свердлов	38,84	30,17
Ғиждувон	34,42	29,94
Коғон	30,45	24,09
Вобкент	29,83	22,36
Қизилтепа	28,23	26,56
Навоий	22,53	13,64
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Янгиқўрғон	47,71	13,75
Поп	40,80	28,19
Наманган	40,26	19,53
Тўрақўрғон	39,84	10,11
Задарё	38,33	35,41
Чуст	35,76	22,64
Уйчи	35,23	18,86
Учқўрғон	31,25	13,80
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Киров	46,07	27,24
Ўзбекистон	37,37	23,64
Ленинград	36,30	6,90
Қува	34,92	8,29
Риштон	32,84	11,18
Фарғона	32,82	3,58
Фрунзе	28,85	20,98
Бағдод	28,65	3,57
Олтиариқ	28,44	12,35
Охунбобоев	26,00	6,83
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Ғаллаорол	42,31	12,00
Жомбой	40,99	32,42
Иштихон	38,50	23,81
Пайариқ	37,31	27,97
Хатирчи	32,26	23,87
Оқдарё	30,37	14,95
Булунғур	29,60	11,31
Бахмал	27,20	—
Ургут	27,11	—
Нарпай	25,59	16,29
Самарқанд	25,33	6,60
Пастдарғом	22,21	10,85
Каттақўрғон	21,73	9,53
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Боғот	22,54	2,91
Шовот	20,97	4,76
Янгиариқ	20,01	5,78
Ҳазорасп	18,00	1,54
Хива	17,80	3,13
Гурлан	16,79	4,31
Урганч	15,81	3,46
Қўшкўпир	15,62	1,80
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
Беруний	26,52	11,07
Амударё	21,47	3,78
Хўжайли	19,71	5,34
Тўрткўл	19,08	0,57
Қўнғирот	17,23	8,25
Нукус	12,78	7,75
Шуманай	10,36	3,19
Тахтакўпир	8,01	2,28
Ленинобод	7,88	1,96
Чимбой	6,72	0,23
Кегайли	5,82	0,05

ШОЛИ — ДАВЛАТГА

Республикамиз областларида шоли тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 27 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — план тонна ҳисобида; иккинчи стун — жами тонна ҳисобида тайёрланган шоли; учинчи стун — топшириққа нисбатан процент ҳисобида.

Андижон	5.000	113	2,3
Фарғона	3.000	34	1,1
Самарқанд	2.300	21	0,9
Тошкент	20.300	89	0,4
Наманган	4.000	17	0,4
ҚҚАССР	54.000	202	0,4
Сирдарё	15.100	—	—
Сурхондарё	6.800	—	—
Хоразм	19.500	—	—
Республика бўйича:	130.000	476	0,4

ХАТЛАРГА ОБЗОР

ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАСИ

Шонли партиямиз ва халқимиз ҳаётида муҳим воқеа бўлган КПСС XXIV съезди материалларини омма ўртасида пропаганда қилиш ва съезд қарорларини амалга оширишда идеология фронти ходимлари жанговар куч бўлишмоқда. Улар жойларда съезд материаллари юзасидан мазмунли лекция ва суҳбатлар ўтказишмоқда. Бу ҳақда редакциямизга кўплаб хатлар келиб турибди.

Лекция пропагандасини кучайтиришда Марғилон шаҳар партия комитети теварагига уюшган сиёсий жангчиларнинг ишлари диққатга сазовор. Улардан «Атлас» фирмасининг пропагандисти Х. Султонов, С. Мелибоева, ипак комбинатидан Р. Косимов, шаҳар халқ маорифи бўлимидан Ш. Нурматов сингари лекторлар айниқса яхши ташкилотчилик қилмоқдалар. Шунингдек, шаҳар «Билим» жамияти йўли билан жойларда 500 дан ортиқ лекция ўқилди. Бу ҳақда газетхон М. Абдуллаев редакциямизга хабар ёзиб юборган.

Наманган областида ҳам оммавий-сиёсий ишлар анча дуруст йўлга қўйилган. Дала шийпонларида, маҳаллаларда, чорвадорлар ўртасида оммавий-маданий тадбирлар тез-тез ўтказиляпти. Йиғилишларда партия ва ҳукуматимиз қарорлари ва халқаро аҳвол ҳақида лекция ва суҳбатлар ўтказилади.

Газетхон Т. Абдурасуловнинг ёзишича, шаҳардаги «Маданий маориф» маҳалласида ўтказилган шанба оқшоми маҳалла аҳлининг шодлик, кувноқлик кечасига айланган. Кечада шаҳар партия комитетининг идеология бўйича секретари Р. Муҳаммаджонова «КПСС XXIV съезди ва бизнинг вазифаларимиз» деган темада доклад қилди. Кечада маҳалла активларига шаҳар партия комитетининг фахрий ёрликлари топширилди.

Тошкент Давлат университетининг ўқитувчиси, тарих фанлари кандидати Р. Аҳмаджонов Андижон область Балиқчи райони хўжаликларида съезд материаллари юзасидан ўндан ошиқ лекция ўқиди. Съездда қўйилган муҳим масалалар, кўтарилган проблемалар ва уларни амалга ошириш йўллари ҳақида пахтакорлар, чорвадорлар, қурувчи ва саноат ходимлари мазмунли лекциялар тингладилар.

Нурота районида Самарқанд область партия комитетининг ташаббуси билан партия XXIV съезди қарорларини чуқур ўрганиш ва пропаганда қилишга бағишланган илмий-назарий конференция ўтказилди. Конференцияда область партия комитети агитация ва пропаганда бўлимининг мудири Ш. Файзиев ва район партия комитетининг иккинчи секретари М. Бозоров ўртоқлар партия XXIV съезди материалларини меҳнаткашлар ўртасида атрофлича пропаганда қилиш ва оммани съезд қарорларини бажаришга даъват этиш, лекция пропагандасини бундан кейин ҳам жонлантириш тўғрисида қилган докладлари зўр қизиқиш билан тинглангандигини нуроталик М. Раҳматов, тошкентлик Ш. Йигиталиев сингари газетхонларнинг хатларидан ўқиш мумкин.

МУҲИМ КОНФЕРЕНЦИЯ

28 сентябрдан 30 сентябргача Тошкент Давлат Политехника институтида Ўзбекистонда биринчи марта автомобиль заводлари ходимларининг Совет Иттифоқининг кўзга кўринган йирик олимлари иштирокида автомобиллардан фойдаланишнинг шарт-шароитлари, иссиқ-қуруқ иқлимли районлар ва баланд тоғли жойларда автомобиль йўлларини сақлаш ва қуришни лойиҳалашга бағишланган конференцияси бўлади.

Бундай кенг миқёсдаги мўътабар конференциянинг чақирилишига сабаб шуки, мураккаб шароитларда транспортнинг асосий тури — автомобиль транспортидир. Автомобиль транспортининг ёрдамида халқ хўжалиги юкларининг 94 процентдан кўпроғи ва пассажирларнинг қарийб 80 проценти ташилмоқда. Ҳар биримиз автобусда юрганимизда унинг оғир ҳавосидан кўнглимиз беҳузур бўлади. Автомобиль ҳайдовчилар эса кун бўйи ана шундай оғир ҳавода ишлайдилар. Бу уларнинг меҳнат қобилиятига таъсир қилмай қолмайди, албатта. Бундан ташқари, юқори ҳарорат автомобиль агрегатлари ишига ҳам салбий таъсир қилади.

Помир, Кавказнинг тоғли ва баланд тоғли шароитларида Ўзбекистон ва Қирғизистоннинг тоғ довонларида автомобилдан фойдаланиш ўзига хос хусусиятларга эга. Бундай тоғли ерларда ҳаво сийраклиги туфайли двигатель қуввати кескин камайиб кетади. Чунончи, ҳар 1000 метр баландликка кўтарилган сари двигателнинг қуввати 10 процентдан камайиб боради. Бундай жойларда тормоз системасига ҳам алоҳида талаблар қўйилади. Чунки пастга тушиш вақтларида узоқ муддат тормоздан фойдаланишга тўғри келади.

Юқори ҳароратли шароитларда йўлларни сақлаш ва қуриш катта қийинчиликлар туғдиради. Ёздаги юқори ҳарорат асфальтни эритиб, юмшатиб юборади. Сунъий суғориладиган районларда йўллар курганда кўпгина кўприклар ва шу каби иншоотлар қуришга тўғри келади. Қумли ерларда йўллар қурилганда, уларни мустаҳкамлаш лозим бўлади. Тоғларда эса қор кўчкиси ва ўпирилишларга қарши курашиш ҳам зарурийдир.

Конференцияда ана шундай масалаларга бағишланган 127 та доклад тингланади. Бу докладлар ва уларнинг муҳокамаси мамлакатнинг жанубий районлари ва баланд тоғли жойларнинг йўл шароитларига автомобилни мослаб чиқариш, пассажир ва ҳайдовчиларнинг санитария-гигиена шароитларини яхшилаш, автомобиллардан фойдаланишда хавфсизликни ошириш, автомобиль йўлларини сақлаш ва қурилишини яхшилашга имкон беради.

Н. АБРАМОВ,
Конференция ташкилий комитетининг раиси, ЎзССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, доцент.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

УСТА БУВА

Касбнинг ёмони йўқ. Гап касб-корни ардоқлашда. Абдуғафур Тўлаганов шундайлардан. У 14 боланинг отаси, 30 га яқин неварали. Ҳамон машинадан тушмайди, шоферлигини қўймайди.

У Ўзбекистонда биринчи бор очилган Тошкентдаги шоферлар тайёрлаш мактабида ўқиган. Кейин яхши ишлаб, «Ўзбеклардан чиққан биринчи шофер» деб ном олди. Бир ярим тонналик «ГАЗ» машинасида Урта Осиё тоғлиқ районларини кезиб чиқди. Даштларда халқ хўжалиги юкларини ташиди. Сталинград остоналаридаги жангда қуролдошлари учун қанчадан-қанча снарядлар ташиди.

Тошкентдаги 5-таксамотор комбинатидагилар 61 ёшли шофер Тўлагановни «уста бува» деб ардоқлашади.

— Мен Абдуғафур аканинг 19 йилдан буён такси ҳайдаб бирор марта машинани шикастлантирганини ёки танбеҳ олганини эслолмайман. У ҳаммамизнинг маслаҳатгўйимиз, устозимиз бўлиб қолган, — деди комбинат директори ўртоқ Бадин.

— 35 йил шоферлик қилиш, бунинг устига 61 ёшида ҳам машина ҳайдаш ҳамманинг қўлидан келавермайди, — дейди отанинг шогирдларидан Абдуакбар Мўминов.

Абдуғафур ака шаънига айтилган бундай мақтов сўзларини жуда кўп эшитиш мумкин. У яқинда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди. Абдуғафур отанинг ўғиллари Аҳмаджон, Анваржон, Абдуғанилар ҳам эндиликда шоферлик касбини эъзозлашмоқда.

Комбинатга йўловчилардан келган ўнлаб мактубларда «Волга» машинасининг бу шофёрига миннатдорчилик билдирилади. Абдуғафур Тўлаганов мана шу машинада 19 йилдан бери доимо планларини ошириб бажармоқда ва йўловчиларга маданий хизмат кўрсатяпти.

КЎНКАЧИНИНГ ЎҒЛИ— ТРОЛЛЕЙБУСЧИ

Тонг саҳар. «Қурилиш» кўчасининг ҳамма хонадонидагилар ширин уйқида. Троллейбус ҳайдовчиси Мирсултон Мирюнусов шундай дамда йўлга шошади.

...Ёшлигида кўнка ҳайдовчи отасини ҳафталаб кўрмай, қийинчага нон тугиб она-бола охирги бекатгача бориб кўриб келишарди. Бу воқеа ҳамон ёдида. Ҳозир ундай эмас. Тонг ёриши билан навбатчи машина Мирсултонни олиб кетади. У троллейбус паркига етганда шаҳар уйғонади. Хонадонларда чироқ ёниб, газ плиталарида «зангори олов» да нонушта тайёрланади. Одамлар ишга отланади.

—Бир киши ишга кечикдими, троллейбусчининг ёмон ишлагани шу, - дейди Мирсултон.

Ўн йилдан ошдики, Мирсултон Тошкент троллейбусчиларининг сардори, 2- депо ва бошқармада мақталади. Унинг машина ҳайдаш усулини, тежамкорлигини бошқаларга тавсия қилишади. Борис Давидович Тимошенко Мирсултоннинг қайрилма, айланма ва бурчак йўллардан троллейбусни усталик билан бошқаришига тан беради.

Бир қарашда машинани тормоз ва симдан ток олиб берадиган штангадан иборат деб ўйлайсиз. Аслида бу қисмлардан фойдаланиш, троллейбусни бошқариш ҳамма машиналар қатори мураккаб.

—Троллейбусчи зийрак бўлиши керак. Асаб асосий роль ўйнайди. Мўлжалли бўлиш — машина ҳайдовчисининг бахти, — дейди Мирюнусов.

Троллейбус бошқарувчи Мирсултонда мана шу хусусиятлар мужассамлашган. Устози, шогирдлари ва ҳамкасблари олдида обрў қозонишининг сабаби ҳам шунда. Мирюнусов фақат троллейбус бошқарувчигина эмас, у шогирд тайёрловчи устоз, фаол жамоатчи, агитатор ҳам. Бир неча йиллардан буён унинг сурати троллейбус паркининг «Ҳурмат тахтаси»да.

Р. ИСҲОҚОВ.

ҚУЁШЛИ ДИЁР МУЗИКАСИ

Е. РАҲМАДИЕВ,
Қозоғистон Композиторлар союзи правлениесининг раиси, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби

Қозоғистон музика санъати аҳллари ўзбек диёрида ўтадиган адабиёт ва санъат ўн кунлигини зўр ҳаяжон ва орзиқиш билан кутдилар, унга қизғин тайёргарлик кўрдилар. Бу декада дарҳақиқат маданиятимиз байрами сифатида ўтишига ишончимиз зўр. Ана шу улкан кўрикда қозоқ маданият арбоблари, хусусан, музика аҳллари юксак дидли ва талабчан ўзбек қардошлари ҳузурида ўз талант ва маҳоратларини намойиш қиладилар, синовдан ўтадилар.

Қозоғистон ва Ўзбекистон музика маданияти арбобларининг азалий ва мустаҳкам дўстлик алоқалари бор. Икки халқ музика санъати арбоблари бир-бирлари билан кўп марта учрашганлар, суҳбат ва ижодий мунозаралар қурганлар. Бизнинг қатор ижодий коллективларимиз ва айрим солистларимиз ўзбек диёрида бўлишиб, ўз маҳоратларини намойиш қилганлар. Ўз навбатида ўзбек санъатининг машҳур намоёндалари ҳам бизнинг республикамизда меҳмон бўлиб, томошалар кўрсатишган. Хуллас, маданий алоқаларимиз жуда мустаҳкам.

Икки қардош халқ — ўзбек ва қозоқ халқи қадимий дўстона маданий алоқалар тарихига эга. Бу икки халқ қадимдан қон-қардош, ҳамкор, ҳамфикр, ҳаммаслак, қуда-кудағай. Қозоқ музикаси ўзбек саҳнасида янграса, ўзбек таронаси қозоқ овулини обод этган. Мисолларга мурожаат қилайлик: Қозоғистон ва Ўзбекистонда миллий опера санъати эндигина шаклланаётган бир даврда, 30 йилларда ўзбек саҳнасида илк бор композитор Е. Брусиловскийнинг қозоқ мавзуидаги «Ер Тарғин» операси намойиш этилган. 1944 йили биринчи қозоқ профессионал композиторлари А. Жубанов ва Л. Ҳомидийларнинг қозоқ миллий классик операси «Абай»нинг айрим саҳналари илк марта Тошкентда ижро этилган. Ушанда ўзбек диёрида Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқлари музика санъати декадаси ўтказилган эди. Бу билан фахрланамиз.

Қозоғистон музика санъати ўзига хос тарихий йўлни босиб ўтди. Ҳозирги музика санъатимиз халқимизнинг неча асрлардан бери асраб-авайлаб келаётган, жило бериб, сайқал бериб, уни янада жарангдор ва сўлим қилиб халққа манзур бўларли даражага етказган маданий бойлигимиздир.

Ҳозирги қозоқ музикаси янги мазмун, янги оҳанг, янги жанрлар билан бойиди. Кудратли халқнинг ижоди ҳам қудратли бўлади. Қозоқ музикаси ҳам бугунги кунда жуда тараққий этган, жарангдор, сержило музикага айланди. Қозоқ бастакорлари ҳамма жанрларда муваффақият билан ижод қилмоқдалар. Опера, симфония, балет, кантата, оратория, хор, романс ва оммавий қўшиқ жанрларида кўплаб ёрқин асарлар пайдо бўлди. Санъаткорлар ўз тароналарида халқ жасоратини ва шарафли меҳнатни, партия ва Ватанни, дўстлик ва тинчликни, гўзаллик ва муҳаббатни, инсонийлик ва яхшиликни тараннум этмоқдалар.

Қозоқ совет музика маданиятининг гуллаб-яшнашида миллий операнинг роли беқиёсдир. Музика санъатимизга операнинг кириб келиши бошқа жанрларнинг равнақ топиши учун кенг йўл очиб берди.

Талантли ва атоқли композиторлар Е. Брусиловский, А. Жубанов, Л. Ҳомидий, М. Тулебоев, С. Муҳамеджонов, К. Қужамёров, Г. Жубанов ва бошқалар жўшиб ижод қилдилар, қозоқ музика маданиятининг юксалишига салмоқли ҳисса қўшдилар. Талантли қўшиқчилар Куляш Бойсеитова, Қурмонбек Жандарбеков, Қанабек Бойсеитов, режиссёр Жумат Шанинлар миллий музика маданиятимизнинг юксалишига муносиб улуш қўшдилар.

Композиторлар Муқан Тулебоевнинг «Биржон ва Сора», С. Муҳамеджоновнинг «Ойсулув» опералари, К. Кужамёровнинг «Чин Томур», Г. Жубановнинг «Хиросима» балетлари маданий ҳаётимизда катта воқеа бўлди.

Кейинги йилларда музика санъатимизнинг ҳамма жанрларида катта-кичик ажойиб асарлар яратилди. Ёш композитор М. Соатовнинг симфоник асари Қозоғистон Ленин комсомоли мукофотига сазовор бўлганлиги қувончли ҳолдир.

Қозоқ композиторлари симфония, кантата, оратория, поэма, сюита жанрларида кўплаб ёрқин полотнолар яратиб, тингловчилар ҳурматига сазовор бўлдилар. Е. Брусиловскийнинг «Дударай», К. Қужамёровнинг «Ризвонгул», С. Муҳамеджоновнинг «Шодлик ўлкаси», М. Қўйшибоевнинг «Жонажон ўлка» симфоник поэмалари, М. Тулебоевнинг «Коммунизм чироқлари», Г. Жубановнинг «Саҳро тонги» кантаталари, Б. Бойқадамовнинг «Ватан севгиси» сюитаси таҳсинга сазовор асарлардир.

Доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллик тўйига қозоқ музика аҳллари ҳам муносиб тўёналар тайёрладилар. Бастакорлардан С. Муҳамеджонов «Бўрон» симфониясида Қозоғистонда революцион воқеаларни акс эттирса, Г. Жубанов ўзининг «Ленин» ораториясида доҳий орзуларининг совет давридаги тантанасини тараннум этади. Шунингдек, К. Қумисбековнинг «Ленинга қасида», К. Кужамёровнинг «Ленин партияси», Н. Мендигалиевнинг «Ленин ҳақида қўшиқ», М. Мангитаевнинг «Ленин» каби қўшиқлари ҳам юбилейга муносиб совғалар бўлди.

Қозоғистонда музикашунослик ҳам равнақ йўлидан бормоқда. Умуман, қозоқ музика маданияти бугунги кунда катта юксалиш йўлида. Қардош ўзбек диёрида ўтадиган ўн кунлигимизда биз ана шу эришган ютуқларимизни намойиш этамиз ва ўзбек дўстларимизни хушнуд эта оламиз, деб ўйлаймиз.

Қозоқ шоир ва ёзувчиларининг ўзбек тилида нашр қилинган китоблари.

Табрик ва кутлов

ҚАДАМИНГИЗГА ҲАСАНОТ

Қозоғистон адабиёт ва санъат намоёндаларининг серқуёш диёримизга келганидан ғоятда хурсандмиз.

Ҳозир заводимизда меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича беш йиллик топширигини тўрт йилда бажариш учун кураш қизғин бораётган палла. Ирмоқлардан дарё пайдо бўлганидек, республикамиз саноат корхоналарининг минг-минглаб ишчилари ўз зиммаларига янги оширилган социалистик мажбуриятлар олиб, мусобақа тўлқинини кучайтирмоқдалар.

Биз қардош, дўст қозоқ ижодкорларининг асарларини доимо мириқиб ўқиганмиз, тинглаганмиз ва томоша қилганмиз. Уларнинг корхонамизга келишларини жуда-жуда истаймиз. Албатта, корхонамизга келинг! Ишончимиз комилки, сиз бу ерда ёзилажак асарларингиз қаҳрамонларини учратасиз. Бизнинг қайноқ меҳнатимиз илҳомингизга-илҳом қўшади.

А. ДЕВЯТОВА,
Тошкентдаги В. Чкалов номли самолётсозлик заводининг фрезерчиси, СССР Олий Советининг депутати.

МАРҲАБО

Мўътабар қозоқ дўстлар! Ўзбекистонда бўлганингизда дилбар ва сўлим Фарғона водийсига — хусусан Поп районидаги Ленин орденли Ленин номли колхозга ҳам ташриф буюргайсиз. Биз сизни оға-инидек кенг қулоч ёзиб кутиб оламиз, қалбимизнинг қўри, уйимизнинг тўри сизники! Қалбимиздек покиза пахтамизни кўриб, толаси тиллога тенг «оқ олтин»имизга мафтун бўлиб, қалб қўри билан бунёд этилган осмонўпар хирмонларимизга дўстлик фахри билан боқинг.

Кўздан кечирганларингизни қаламга олиб, сермазмун асарлар ёзиб, Қарағанда кончиларига, Чимкент шоликорларига етказинг. Бизнинг меҳримиз, бизнинг пахтамиз илҳомингизга илҳом бахш этсин, асарларингизга жило берсин. Ҳозирги авлод жасоратини наслларга етказинг.

Аҳмаджон ОДИЛОВ,
Наманган область, Поп районидаги Ленин номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

МЎЙҚАЛАМ ЖИЛОЛАРИ

Қардош Ўзбекистонда ўтадиган қозоқ адабиёти ва санъати кунлари рассомлар ҳам ўз санъатларини намойиш қилиб кўрсатади. Тошкентда очиладиган кўргазмага рассомчилик, ҳайкалтарошлик, графика ва халқ амалий санъатининг бир юз ўн беш муаллифининг кейинги йилларда яратган асарлари қўйилади. Улар Қозоғистон республикаси тасвирий санъати камолотини, рассомларининг янги тенденциялари ва ижодий изланишларини намойиш қиладилар.

Қозоғистон рассомлари бошқа республикалардаги шериклари билан биргаликда Совет Иттифоқи халқларининг санъатида муносиб ўрин эгаллайдилар. Улар барча Бутуниттифоқ ва кўпгина халқаро кўргазмаларда фаол иштирок этмоқдалар, меҳнаткашларни эстетик тарбиялаш соҳасида иш олиб бормоқдалар, шаҳарларни, қишлоқларни, жамоат биноларини, маданият саройлари ва қишлоқ клубларини бадиий безаш иши билан самарали шуғулланиб келмоқдалар. Рассомларнинг ижодий ва тематик вазифалари йил сайин теранлашиб ва кенгайиб бормоқда. Маҳорат ўсиб, яратилаётган асарларнинг ғоявий йўналиши ҳам кучаймоқда.

КПСС XXIV съезди қарорларидан илҳомланган рассомлар ишчилар ва колхозчиларнинг, фан аҳлининг, маданият ходимлари ва ёшларнинг ҳаётини чуқурроқ кўрсатишга интилмоқдалар. Замонавийлик бизнинг асосий мавзуларимиздан бири бўлиб қолмоқда. Ҳар бир рассомнинг ўзига хос ижод йўли тобора ёрқинроқ намоён бўлмоқдаки, шу туфайли кўргазмаларга қўйилаётган асарлар кенг жамоатчиликнинг қизиқишини тобора кучайтирмоқда.

Республика Рассомлар союзи ўзининг составი жиҳатидан том маъноси билан айтганда интернационалдир. Бу рассомларнинг ҳар бири ижодиётга ўзининг миллий фазилатларини қўшмоқда. Бу эса умуман республика санъатини бойитмоқда.

Тошкент кўргазмасида турли авлодга мансуб мастерларнинг асарлари қўйилган. Томошабинлар республиканинг кекса рассоми В. И. Антошченко-Оленевнинг ажойиб график асарлари билан танишиб оладилар. Унинг ижоди фаол ва замонавийдир. У ҳамиша ҳаётий ҳодисаларнинг олдинги маррасида юради. Рассомнинг асарларига танланган мавзулар ранг-барангдир: революция қаҳрамонларининг, фан ва маданият арбобларининг портретлари. Публицистика ва лирикадан иборат бу асарларнинг ҳаммасида инсонга бўлган меҳр-муҳаббат ҳамда тинчликка ва бахт-саодатга бўлган астойдил интилиш кўзга яққол ташланиб туради.

А. Кастеевнинг туғма истеъдоди сира қаримайди. У республиканинг турли жойларида кезиб юрган-юрган. Баланд тоғлардаги яйловдан тортиб йирик қурилишларгача борган. У ўзини тўлқинлантирган барча манзарани зўр меҳр-муҳаббат ва самимият билан акс эттиради. Унинг асарлари ўзига хос эскирмайдиган ва шоиронадир. Томошабин кўргазмада бу уста рассомнинг «Турксиб», «Биринчи поезд», «Тўғон қурилиши», «Медов», «Қапчағай ГЭСи» ва бошқа асарларини кўради.

А. Ғалимбоева — республика хотин-қизлари қувончи ва бахт-саодатининг куйчиси. Унинг «Гулла, Қозоғистоним», «Шодиёна кун» асарлари, миллий натюрмортлари ҳаёт гўзаллигини тараннум этади.

Рассом К. Телжоновнинг номи кўпдан буён машҳур. Кўргазмада унинг сўнгги асарларидан бири «Октябрь» триптихи намойиш этилади. Томошабинлар олмаоталик рассомлар К. Айтбоев, Д. Калачев, Ж. Шарденов, А. Степанов асарларини зўр иштиёқ билан кўздан кечирадилар.

Виставкада қарағандалик мастерлардан В. Крилов, П. Реченский, С. Саносян (Н. В.), целиноградлик мастерлардан М. Антонюк, М. Порунин, Л. Колотилина, шунингдек, республиканинг бошқа областларидан келган рассомларнинг асарлари кўрсатилади.

Графикани томошабинларга машҳур бўлган рассомлар ҳам, ёшлар ҳам намойиш қилиб кўрсатади. Н. Гаев — чуқур ижтимоий проблемаларни тасвирлашга моҳир. Унинг «Бухенвальд бонги», «Бойқўнғир», «Саводсизликни тугатиш» мавзусидаги асарлари ҳаммага машҳурдир. Е. Сидоркин сўнгги асарларидан бири — М. Авезовнинг «Абайнинг йўли» романига чизган суратларини кўрсатади. П. Зальцман суратлари ва аквареллари ўзининг бадиий фикри ва услуби жиҳатидан ўзига хосдир. «Унут бўлмайди» туркумига «Китобларни ёндиришмоқда», «Шаҳарлар ёнғинда», «Янги тартиб» асарлари кирганки, булар агрессорларга қарши кескин норозиликдан иборатдир.

Кекса рассомлардан бири Е. Говорованинг «Манбанинг туғилиши», «Жажжи созанда» асарлари туш билан чизилган бўлиб, ғоят гўзал ва нафисдир. Графика чизувчи рассомлардан К. Баранов, А. Дьячкин, В. Пак асарлари республиканинг ҳаёти ва меҳнат аҳлига бағишланган. Ёш рассомлардан И. Исабоев, М. Кисамиддинов асарлари ҳам қўйилган.

Томошабин халқ усталарининг ва профессионал рассомларнинг асарлари билан танишиш имкониятига эга бўлади. Кейинги йилларда республикада монументал санъат кенг ривож топмоқда.

Қозоғистон тасвирий санъати барча турларда ва жанрларда ривожланмоқда. Биз шунга аминмизки, Ўзбекистонда ўтаётган қозоқ адабиёти ва санъати кунлари қардош халқ санъати билан чуқур танишишга, уни бойитишга ва янада гуллатишга хизмат қилади, дўстлигимизни ва совет санъати олдида турган муштарак вазифаларимизни ҳал қилишга бўлган интилишимизни янада кучайтиради.

А. ШКОЛЬНИЙ,
Қозоғистон Рассомлар союзи правлениеси раисининг ўринбосари.

Ўзбек диёрида ўтадиган Қозоғистон адабиёти ва санъати декадасида мўйқалам соҳибларининг катта группаси ҳам иштирок этади: Суратларда: Қозоғистонлик рассомларнинг асарларидан репродукциялар: 1. О. Галимбоеванинг «Қаҳрамон она» картинаси; 2. Е. Сидоркиннинг «Она алласи» асари. 3. М. Барановнинг «Олмазорда» линогравюраси.

КУНГИЛ СОЗИ

Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти машҳур қозоқ шоири Жубан Мулдағалиевнинг «Салом айтдим» деган шеърлар тўпламини ўзбек китобхонларига тақдим этди.

Китобни варақлар эканман, ёзилиш тарихи менга аён бўлган кўпгина шеърларга кўзим тушди. Улуғ Ватан урушининг 1943-1945 йилларида Мулдағалиев 2-Белоруссия фронтида қозоқ тилида чиқадиган фронт газетасининг ҳарбий мухбири эди. Мен эса ўзбек тилида чиқадиган газетада ишлардим. Жубан ҳар куни олдинги позицияларга борар, душман устига ўқ ёғдираётган тўпчилар, атакага кўтарилган пиёдалар, разведкага бораётган довюрак йигитлар, ҳужум жангларида душман истеҳкомларини мажақлаб, яксон этиб бораётган танкчиларимиз орасида бўлиб, материал тўплаб қайтарди. Кейин газета саҳифаларида жангчи шоирнинг оператив мақолалари ва жанговар шеърлари пайдо бўларди. Мен «Салом айтдим» тўпламини варақлар эканман, ўша жанговар йилларни хотирага келтирдим. Унинг «Ватан», «Атака», «Қўшиқ», «Солдат шеъри», «Жангчи қизга», «Ғолиблар саломи» ва бошқа шеърларининг биринчи ўқувчиси бўлганлардандаман. Бу шеърлар 1944-1945 йиллари Белоруссия ерларида ва Польшада немис-фашист қўшинларига қарши жанг кетаётган вақтда ёзилган.

Едимда, 1945 йил май ойининг охирларида бир группа редакция ходимлари таслим бўлган фашистлар ини — Берлинга бордик. Империя канцелярияси, Бранденбург дарвозаси, Рейхстаг ва бошқа жойларда бўлдик. Жубан Маобит турмаси ёнидан ўтар экан, хаёлга чўмиб алланималарни пичирлаб борар эди. Бу вақтда ҳали Муса Жалил дафтари топилмаган, Тельманни Бухенвальдда фашистлар ўлдирганликлари маълум эмасди.

Шоир хаёли уни «Қўшиқ ҳақида қўшиқ» достонини ёзишга ундади. Шоирга шуҳрат олиб келган бу достон зўр ички дард ва шоирона эҳтирос билан ёзилган. Достонни ўқир эканмиз, Маобит турмасида ҳалок бўлган машҳур татар шоири, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Муса Жалилнинг жанговар қиёфасини кўрамиз. Унинг оташин овозини эшитиб, ҳаяжонга келамиз. Бундай достонни фронтда бўлган, қаҳрамонлар билан бирга узоқ ўтли йўлни бирга босиб ўтган ва бу оғир йўлларда кўп баҳодир дўстларидан ажралган, машаққатли, лекин шонли ғалабани енгилган ёв ерида туриб кутиб олган оташқалб шоиргина ёза олади.

Шеър — кўнгил қаноти. Унда шоир ўйлари парвоз этади. Шеърият мухлисларини мафтун этиб кўнгил бўстонидан жой олади. Кўнгил бўстони эса нозик ва талабчан бўлади. Унга ҳар бир куйчи қуш ошён қура олмайди. Жубан куйлари эса ўзбек шеърият мухлисларининг кўнгил бўстонига бундан қарийб 20 йил бурун йўл олган.

Жубан қозоқ совет адабиётининг актив, ишчан вакилларидан бири. У узоқ йиллардан бери Қозоғистон Ёзувчилар Союзининг раҳбарлик лавозимларида ишлаб келмоқда. Қозоғистон КП Марказий Комитетининг аъзоси, республика Олий Советининг депутати бўлмиш адиб жамоат ишларида ҳам актив қатнашади. У бизнинг республикамиз ҳақида бир қанча ёрқин шеърлар ёзди. Ж. Мулдағалиев ўттизга яқин асар муаллифи. Шоирнинг номи мамлакатимиз халқлари ўртасида ҳам яхши маълум. Энди у ўзбек диёрида ўз китобхонлари билан учрашади. Шаҳри қишлоқларимизни кезиб, шеърларига янги мавзулар топади. Ўзбек китобхонлари азиз меҳмонларимизни, шу жумладан оташқалб шоир Жубан Мулдағалиевни ҳам «Хуш келибсиз, азиз оқинимиз» деб қарши оладилар.

НАЗАРМАТ.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

◆ Қозоғистонда темир йўл билан юк ташиш 1968 йилда 1913 йилга нисбатан 250 марта ошди.

◆ Республикада пассажирларнинг тенг ярми автомобиль транспорти билан ташилмоқда. 1968 йили Қозоғистонда 11,5 минг автобус, 5,2 минг енгил такси автомашинаси ишлади. Улар шу йили 1,6 миллиард кишига хизмат қилди. 1940 йил билан солиштирганда, бу рақам 161 марта кўпдир.

◆ Республикада автомобиль йўлларини қуришга катта аҳамият берилмоқда. 1968 йили тош йўлларнинг узунлиги 33,8 минг километрга етди.

◆ Қишлоқ хўжалиги республикада катта ўринни эгаллайди. 1917 йилда Қозоғистонда қишлоқ хўжалик экинларининг майдони 4 миллион гектар бўлиб ва ундан олинадиган ялпи ҳосил 100 миллион пуд бўлса, сўнгги йилларда республикада донли экинлар майдони 32.0 миллион гектарга етди. Бу майдондан олинадиган ҳосил 19.900 минг тоннани ташкил қилади 1964—1968 йилларда ўрта ҳисобда йилига 14026,2 минг тонна буғдой ҳосили олинди.

◆ Республиканинг янги ўзлаштирилган ва бўз ерларида 500 йирик совхоз ташкил топди. Уларнинг кўпчилиги ҳозир йирик хўжаликка айланган.

◆ Қозоғистоннинг янги ўзлаштирилган районлари фақат ғалла етиштирибгина қолмай, шу билан бирга республика давлатга бераётган жуннинг 40 процентини, сутнинг 51 проценти ва тухумнинг 45 процентини етказиб беряпти.

◆ 1950—1968 йилларда Қозоғистонда тракторлар 6,4 марта, комбайнлар 5,6 марта, юк автомашиналари 6,7 марта кўпайди. Ҳозир республикада 192,2 минг трактор, 93,2 минг комбайн, 103,2 минг юк автомашинаси бор.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг редактори
М. ҚОРИЕВ.

«Социалистік Қазақстан» газетасининг редактори
У. БАҒАЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.35 — МОСКВА. 17.40 — «Гулхан», 18.05 — Ҳинд куйлари, 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Хоккей-хоккей, 19.05 — Ахборот, 19.20 — Совет Армияси жангчилари учун, 19.45 — Греция миллий озодлиги курашининг 30 йиллиги, 20.10 — Жаҳон бугун, 20.40 — Мен — Қозоғистон (телефильм), 21.00 — Пахта терими кундалиги, 21.10 — Рақслар гулдастаси, 21.50 — Программа, 22.30 — Ахборот, 22.50 — Телевизион театр: В. Чивилихин. ТАЙГАДАГИ ЖАСОРАТ.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.45 — ТОШКЕНТ. 17.50 — «Звезда Востока» журнали саҳифаларида, 18.30 — МОСКВА. «Ирландия баррикадаларида», 19.00 — И. Франко номидаги Львов давлат академик опера ва балет театри солистларининг концерти, 19.50 — Ҳужжатли фильм, 20.00 — «Прогресс» 20.30 — Игорь Ильинский билан учрашув (бадиий фильм), 22.00 — ТОШКЕНТ, Йиллар оша (телефильм). 22.30 — МОСКВА. Украинадан музикали салом, 23.00 — Адабиёт ҳақида суҳбатлар, 24.00 — Оперетталардан парчалар.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ДУШАНБА КУРСАТАДИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 29/IX да Лайли ва Мажнун, 30/IX да Чио-чио-сан.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 28/IX да Олтин девор, 30/IX да Аяжонларим.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Москва Давлат цирки артистларининг гастроллари.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Буғдойзорлар орасида — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 2, кеч 6, 8 ва 9.45 минутда), «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 2, 3, 4 ва кеч 6 да).

0416 номерли қочоқ — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кундуз соат 11, 1, 5 кеч 7, 8, 9 ва 10 да).

Атаманнинг тугатилиши (2 серия) — «МОСКВА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «КЎКЧА» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда).

Ёшлар — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Икки юзламачилар ватани — ҲАМЗА НОМЛИ (тоқ соатларда).

Менинг етти ўғлоним — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Катта сайр — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12 ва 4 да).

Дўппи кийган фаришта — «КЎКЧА» (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Атаманнинг тугатилиши (2 серия) — «ФЕСТИВАЛЬ».

Буғдойзорлар орасида — «ХИВА».

ТАШКИЛОТЛАР, МУАССАСАЛАР ВА КОРХОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Ўзбекистон ССР ҳукумати қарорларининг тўплами»га

ОБУНА БОШЛАНДИ

Қарорлар тўпламига ҳамма совет ташкилотлари, муассасалар, корхоналар ва уларнинг заявкаси бўйича лавозимли кишилар обуна бўлишлари мумкин.

Қарорлар тўпламининг индекс номери — 75382.

Обуна баҳоси бир йилга — 2 сўм.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

1972 йил учун қуйидаги қишлоқ хўжалик нашрларига

ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

«ХЛОПКОВОДСТВО»,
«ВЕСТНИК СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ НАУКИ»,
«УЧЕТ И ФИНАНСЫ В КОЛХОЗАХ И СОВХОЗАХ»,
«ЗЕМЛЕДЕЛИЕ»,
«САДОВОДСТВО»,
«СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО ЗА РУБЕЖОМ»,
«ЖИВОТНОВОДСТВО»,
«СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННАЯ БИОЛОГИЯ»,
«ГИДРОТЕХНИКА И МЕЛИОРАЦИЯ»,
«СЕЛЬСКИЙ МЕХАНИЗАТОР»
ва бошқалар.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг «СОЮЗПЕЧАТЬ» бошқармаси.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институти коллективи институтнинг катта илмий ходими, юридик фанлари кандидати Э. Ҳ. Ҳакимовга отаси

Ҳаким ХУДАЙБЕРГАНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333465, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258.
ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Карши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.

А. — 224. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС — 64697. Р. 14526.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ СОФИЯГА КЕЛДИ

СОФИЯ, 27 сентябрь. (ТАСС махсус мухбири). Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан кеча қисқа дўстона визит билан Болгария Халқ Республикасининг пойтахтига келди.

КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. Н. Родионов ва бошқа расмий кишилар ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга келишди.

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг раиси Т. Живков, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари В Вельчев, Б. Билгаранов, Ж. Живков, И. Михайлов, И. Попов, П. Кубадинский, С. Тодоров, Т. Цолов, Т. Павлов, Ц. Драгойчева, БХР Халқ мажлисининг раиси Г. Трайков, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар, БКП Марказий Комитетининг секретарлари, Болгариянинг партия давлат ва жамоат арбоблари ўртоқ Л. И. Брежневни СССР ва БХРнинг давлат байроқлари билан безатилган София аэродромида кутиб олишди. Кутиб олишга чиққанлар орасида СССРнинг БХРдаги элчиси А. М. Пузанов ва БХРнинг СССРдаги элчиси С. Гюров бор эди.

Болгар пионерлари ўртоқ Л. И. Брежневга гуллар тақдим этишди.

Аэродромда фахрий қоровул саф тортиб турди ва СССР билан БХРнинг давлат гимнлари ижро этилди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретарини аэродромда ҳамда у бораётган йўллардаги София майдонлари ва кўчаларида Болгария пойтахтининг аҳолиси қизғин табриклаб турди.

ЎРТОҚ ТОДОР ЖИВКОВГА ЛЕНИН ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

СОФИЯ, 27 сентябрь. (ТАСС). Кеча КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биносида Болгария Халқ Республикасининг партия ва давлат арбоблари ҳузурида Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Тодор Живковга Ленин ордени топширди. Ўртоқ Тодор Живков Совет Иттифоқи ва Болгария Халқ Республикаси халқлари ўртасида қардошларча дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантиришдаги, тинчлик ва социализмни мустаҳкамлашдаги катта хизматлари учун, жаҳон коммунистик ҳаракатида кўп йил актив қатнашганлиги учун ва 60 ёшга тўлганлиги муносабати билан Ленин ордени билан мукофотланган эди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев орденни топшира туриб, нутқ сўзлади.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз ўртоқ Тодор Живков!

Азиз ўртоқлар ва дўстлар!

Аввало, Сиз, ўртоқ Тодорга 60 ёшга тўлганлигингиз муносабати билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг, СССР Олий Совети Президиумининг ва СССР Министрлар Советининг қизғин саломини ва самимий қутловларини топширишга ижозат бергайсиз.

Сиз, азиз ўртоқ Тодор Живковни, ўзининг бутун кучини болгар элида социалистик жамият қуришга сарфлаётган атоқли партия ва давлат арбоби сифатида табриклаймиз.

Халқ ўз мамлакатининг хўжайини бўлиб олганидан бери Болгария нақадар улкан қадам қўйганлигини бутун дунё билади. Ҳозирги кунда Болгария Халқ Республикаси замонавий саноатга механизациялашган йирик қишлоқ хўжалигига эга бўлган, фан ва маданияти юксак даражага кўтарилган, ривожланган социалистик давлатдир.

Халқ Болгарияси социалистик мамлакатларнинг қардош оиласида муносиб ўрин олиб турибди. У ўзининг дўстлари ва сафдошлари билан бирга, жаҳондаги барча тараққийпарвар кучлар билан бирга тинчлик учун, халқлар озодлиги ва мустақиллиги учун, империализмнинг агрессив сиёсатига қарши актив кураш олиб бормоқда. Сизларнинг мамлакатингиз шу йўлдан бориб жаҳондаги ишларнинг боришига муҳим таъсир ўтказмоқда. Шунинг учун ҳам у халқаро миқёсда катта обрў қозонди.

Сиз, азиз ўртоқ Тодор Живковни жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг кўзга кўринган арбоби, коммунистик идеалларни амалга ошириш учун забардаст курашчи деб билиб, табрикламоқдамиз.

Сиз раҳбар бўлиб турган Болгария Коммунистик партияси антиимпериалистик фронтнинг бақувват халқасидир. Маркс, Энгельс, Ленининнинг улуғ таълимотини тантана қилдириш учун олиб бораётган курашда ишончли отряддир. У қардош коммунистик ва ишчи партияларнинг, миллий озодлик ҳаракатларининг муносиб ҳурматига сазовор бўлиб турибди.

Сиз, азиз ўртоқ Живковни Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ва Совет Иттифоқининг қалин ва содиқ дўсти деб табрикламоқдамиз. Сиз болгар ва совет халқларининг самимий мустаҳкам дўстлигини ривожлантириш ва чуқурлаштириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқдасиз. Партияларимиз ўртасидаги, мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар самимийлик, ўртоқлик ва чин қардошлик намунаси бўлиб қолди, дейиш мумкин.

Ҳозирги вақтда социалистик мамлакатлар янги жамият қуриб ва уни такомиллаштириб олиб бораётган катта ишга халқ Болгарияси ва унинг Коммунистик партияси зўр ҳисса қўшаётир деб айтиш учун ҳамма асосларимиз бор. Болгария Коммунистик партиясининг, Сиз, ўртоқ Тодор кўп йиллардан бери бош бўлиб турган мана шу партия Марказий Комитетининг етакчилик роли туфайли социалистик Болгарияда катта ютуқлар қўлга киритилганлигини биз ҳаммамиз яхши биламиз.

Болгарияда ривожланган социалистик жамият қуришнинг шонли йўлида Сизга. сафдошларингизга ва барча болгар қардошларимизга янги бунёдкорликлар тилашга ижозат бергайсиз.

Сиз азиз дўстимизнинг кўп йиллар самарали ишлашингизни, ҳар доим ҳозиргидек жўшқин ғайратли, бардам-бақувват бўлишингизни тилаб қоламиз.

Фахрли ва қувончли вазифани зўр мамнуният билан бажариб, Сиз, азиз ўртоқ Тодорга мамлакатимизнинг олий мукофоти — Ленин орденини топшираман.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб эшиттиришга ижозат бергайсиз, ўртоқлар.

«Совет Иттифоқи халқлари билан Болгария Халқ Республикаси халқлари ўртасида қардошларча дўстликни ва ҳамкорликни ривожлантиришдаги, тинчлик ва социализмни мустаҳкамлашдаги жуда катта хизматларини, жаҳон коммунистик ҳаракатида кўп йил актив қатнашганлигини тақдирлаб ва 60 ёшга тўлганлиги муносабати билан Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Тодор Живков Ленин ордени билан мукофотлансин». **(Қизғин, давомли қарсаклар).**

Ўртоқ Л. И. Брежнев Ленин орденини ўртоқ Тодор Живковга топшириб, уни қучоқлаб, олий мукофот билан яна бир марта чин кўнгилдан муборакбод қилаётганида қарсаклар яна бошланиб кетади.

Ўртоқ Т. Живков жавоб нутқи сўзлади.

Ўртоқ Т. ЖИВКОВ нутқи

Азиз ўртоқ Брежнев!

Азиз Совет қардошлар!

Ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети 60 ёшга тўлганлигим муносабати билан мени Ленин ордени билан мукофотлади. Коммунист учун энг юксак мукофот бўлган Ленин орденини мен ниҳоят даражада тўлқинланиб ва қувониб қабул қилиб олаётирман.

Совет Иттифоқининг номи, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг номи, улуғ Ленининнинг номи биз болгар коммунистлари учун, болгар меҳнаткашлари учун ғоят қадрли, жонажон номлардир.

Болгар коммунистлари, болгар ишчилар синфи, меҳнаткашлари Ленин номини дилларига жо қилиб, капитализмга ва фашизмга қарши курашдилар.

Болгария Коммунистик партияси ва халқимиз Ленин номини дилга жо қилиб социалистик революциянинг ғалабаси учун курашдилар ва Совет Иттифоқининг, унинг шонли ва енгилмас қизил армиясининг ҳал қилувчи ёрдами билан бу ғалабани қўлга киритдилар.

Биз Коммунистлар ва барча меҳнаткашлар Ленин номини дилга жо қилиб халқ ҳокимиятини ўрнатиш учун курашдик. Эндиликда эса социалистик жамият қуриш учун курашмоқдамиз. Болгарияда коммунистик жамият қуриш учун курашажакмиз.

Ишчилар синфи ва жаҳондаги барча тараққийпарвар кишилар Ленин номини дилларига жо қилиб ҳозирги вақтда жаҳон революцион жараёнини ривожлантирмоқ учун шонли ишлар қилмоқдалар. Тараққиёт ва тинчлик кучлари планетамизнинг қай ерида жанг қилмасин, Ленининнинг улуғ ғоялари уларнинг йўлини ёритиб туради, аввало Совет Иттифоқи ва унинг сиёсати, унинг иқтисодий, илмий-техникавий ва ҳарбий қуввати уларнинг курашига ҳар доим мададкор бўлиб туради. Шу сабабли мен Ленининнинг нуроний сиймоси акс эттирилган орденни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва унинг Марказий Комитети, Совет давлати, Олий Совет Президиуми ва Совет ҳукумати билдирган юксак шараф ва ишончнинг ифодаси деб ниҳоят даражада ва чин кўнгилдан тўлқинланиб ва қувониб, қабул қилиб олаётирман.

Бу юксак шараф ва ишонч аввало шонли Болгария Коммунистик партиямизга, унинг марксизм-ленинизмга содиқлигига ва унинг изчил пролетар интернационализмига, унинг апрелда белгилаб олган йўлига ва сиёсатига кўрсатилган шараф ва билдирилган ишонч деб биламан.

Бу юксак шарафни ва бу ишончни революцион кураш ва интернационализм традицияларига бой бўлган болгар ишчилар синфига билдирилган шараф ва ишонч деб биламан.

Бу юксак шараф ва бу ишончни курашчи ва ижодкор халқ бўлган ўзининг қудратли қардоши ва иттифоқдоши — улуғ совет халқига содиқ ва вафодор халқ бўлган болгар халқига билдирилган шараф ва ишонч деб биламан.

Бизни Совет Иттифоқи билан, КПСС билан тарих, ўтмиш боғлаб турибди. Совет Иттифоқи билан, КПСС билан эндиликда бизни социализмнинг муштарак фронти боғлаб турибди. Болгария Халқ Республикасининг эркинлиги ва мустақиллиги, унинг социалистик ва миллий ривожланиши Совет Иттифоқи билан, КПСС билан, уларнинг кўп томонлама ёрдами билан боғланган. Совет Иттифоқи билан, КПСС билан бизни келажакка интилишимиз, коммунизм сари олиб бораётган ленинча йўл боғлаб турибди. Болгар — Совет дўстлигининг фақат ҳозирги кунигина, фақат қаҳрамонларнинг қони билан табаррук бўлиб қолган ўтмишигина мавжуд бўлиб қолмасдан, шу билан бирга унинг умидбахш келажаги ҳам бор.

Биз, болгар коммунистлари ҳар доим Ленин партияси билан, совет халқи билан бирга бораётган кишигина чинакам интернационалист бўлиши мумкин деб ҳисоблаб келдик ва шундай деб ҳисоблаймиз. Совет Иттифоқи билан дўстликни ва пролетар интернационализмини бир-биридан ажратиб бўлмайди.

Бу ерда шуни тўлқинланиб айтиб ўтмоқчиманки, бу юксак мукофотни менга Сизнинг ўзингиз, азиз Леонид Ильич топшираётганлигингиз коммунист ва инсон сифатида мени айниқса қувонтиради, чунки Сизни мен ўзимнинг оғам, ўртоғим ва дўстим деб ҳисоблайман.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг кўзга кўринган арбоби, атоқли сиёсий арбоб ва давлат арбоби, Болгария Халқ Республикасининг ва болгар халқининг қалин ва жонажон дўсти ва азиз меҳмонимиз ўртоқ Леонид Брежнев бугун яна бизнинг орамизда, бизнинг ватанимизда турибди. Уни ҳурмат ва муҳаббат билан табриклаш пайти келганлигидан фойдаланиб, унга Совет Иттифоқидан ҳамроҳ бўлиб келган ўртоқларнинг ҳаммасини ҳам чин кўнгилдан табриклайман. Сизнинг бу сафарги визитингиз, сиз билан ўтказган суҳбатларимиз ҳам, ҳурматли ўртоқ Брежнев, социалистик Болгарияни қуриш соҳасида қилаётган ҳаракатимиз ва амалий ишларимизга катта ёрдам ва мадад бўлди, халқларимиз ўртасидаги дўстликнинг, жанговар қардошликнинг маслакдошликнинг ва партияларимиз ҳаракатлари бирлигининг ёрқин ифодаси бўлди.

Ўз номимдан ва партиямиз Марказий Комитети номидан энг қизғин ташаккур сўзларини ва КПСС XXIV съезди қарорларини амалга оширишда, коммунизм қуришда янги катта муваффақиятлар тилаб, чин кўнгилдан билдирган истакларимизни қабул қилиб олиб КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР ҳукуматига ва бутун совет халқига топширишингизни илтимос қиламан.

Сиз совет ўртоқларимизни ишонтириб шуни айтмоқчиманки, партиямиз ва мамлакатимизнинг миллий ва интернационал вазифаларини муносиб бажариш учун, партиямиз X съездининг режаларини амалга ошириш учун, ривожланган социалистик жамият қуриш учун шу вақтгача бўлгани каби бундан буён ҳам қўлимиздан келган ҳамма чораларни кўрамиз, бутун кучимизни, билимларимиз ва тажрибаларимизни сарфлай берамиз.

Бизнинг партиямиз ва мамлакатимиз ҳозирги халқаро вазиятни ҳисобга олиб, пролетар интернационализмига ҳар доим содиқ бўлиб, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатини ҳамда барча антиимпериалистик кучларни жипслаштириб, жаҳон социалистик ҳамдўстлигини ривожлантириш ишига ўз ҳиссасини қўшаверади. Варшава Шартномасига аъзо бўлган мамлакатларнинг бирлигини иқтисодий ва мудофаа қувватини мустаҳкамлаш бизнинг биринчи галдаги бурчимиз бўлиб келди ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади.

Бундан буён ҳам биз тинчлик, дўстлик ҳамда Болқон ва бутун дунё халқлари билан ҳамжиҳатлик сиёсатини — ўзимизнинг изчил сиёсатимизни ўтказа берамиз.

Болгария Коммунистик партияси ва Болгария Халқ Республикаси, болгар коммунистлари ва болгар халқи — биз ҳаммамиз — партия ва давлат раҳбарларимиз ва шахсан мен ўзим бундан буён ҳам Совет Социалистик Республикалари Иттифоқига, улуғ ленинчи Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига содиқ бўлиб қоламиз, синалган ленинча йўлдан бораверамиз. Азиз совет дўстларимиз, бунга амин бўлаверинглар.

Меҳнатда ҳам, жанг майдонида ҳам биз қардошлар каби, жангчилар каби сизлар билан, совет коммунистлари ва совет кишилари билан ёнма-ён туриб, империализмга ва капитализмга қарши, улуғ коммунистик ишимизнинг тантанаси учун курашажакмиз.

Ўртоқ Брежнев, ҳозиргина бизнинг партиямиз ва халқимиз шаънига шахсан менинг шаънимга айтган яхши истакларингиз ва қизғин табрик сўзларингиз учун сизга чин кўнгилдан ташаккур айтаман.

Яна бир марта ташаккур.

Раҳмат, жонажон совет қардошларимиз! **(Қизғин, давомли қарсаклар).**

* * *

Худди шу куни Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев шарафига қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

У ўзининг нутқида совет вакиллари қизғин, қардошларча кутиб олинганликлари учун София гражданларига чин кўнгилдан ташаккур айтиб қўйишни болгар раҳбарларидан илтимос қилди. Ўртоқ Л. И. Брежнев СССРдаги коммунистик қурилишнинг ҳамда тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун социалистик давлатлар биргаликда олиб бораётган курашнинг баъзи масалаларига тўхталиб ўтди.

Ўзининг жавоб нутқида ўртоқ Живков Л. И. Брежневга, совет меҳмонларига Болгарияга қилинган дўстона визит учун, Болгария Коммунистик партияси ва болгар халқига қаратиб айтилган самимий сўзлар учун чин кўнгилдан яна бир марта ташаккур айтди.

Л. И. БРЕЖНЕВ СОФИЯДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

СОФИЯ, 27 сентябрь. (ТАСС махсус мухбири). Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига мувофиқ бу ерда қисқа муддатли дўстона визит билан меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бугун Софиядан Москвага жўнаб кетди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев билан биргаликда КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. Н. Родионов ва бошқа расмий кишилар ҳам жўнаб кетдилар.

СССР ва Болгария Халқ Республикаси давлат байроқлари билан безатилган София аэродромида ўртоқ Л. И. Брежневни Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Б. Велчев, Б. Билгаранов, Ж. Живков, И. Михайлов, И. Попов, П. Кубадинский, С. Тодоров, Т. Цолов, Т. Павлов, Ц. Драгойчева, Халқ Мажлисининг Раиси Г. Трайков, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар, БКП Марказий Комитетининг секретарлари. Болгариянинг партия, давлат ва жамоат арбоблари кузатиб қолишди.

Кузатувчилар орасида СССРнинг Болгария Халқ Республикасидаги элчиси А. М. Пузанов ва Болгария Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси С. Гюров ҳам бор эдилар.

Аэродромда фахрий қоровул саф тортди ва СССР билан Болгария Халқ Республикасининг давлат гимнлари ижро этилди.

Болгария Халқ Республикаси пойтахти меҳнаткашларининг аэродромга тўпланган вакиллари ўртоқ Л. И. Брежневни қардошларча самимий кузатиб қолдилар.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 27 сентябрда Москвага қайтиб келди. Ўртоқ Л. И. Брежнев ЮСФР Президенти, Югославия Коммунистлар союзининг Раиси ўртоқ И. Броз Титонинг таклифига биноан ғайри расмий дўстона визит билан Югославияда бўлди, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети билан Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан Будапешт ва Софияга борди.

КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири ўртоқ К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари ўртоқ Н. Н. Родионов, бошқа расмий кишилар ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга қайтиб келишди.

Внуково аэродромида Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорний. Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари Б. П. Бугаев, В. В. Кузнецов, Г. С. Павлов, Г. Э. Цуканов, К. У. Черненко. Н. А. Шчелоков, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси О. Б. Рахманин, КПСС Марказий Комитети ва СССР Ташқи ишлар министрлигининг масъул ходимлари ўртоқ Л. И. Брежневни кутиб олишди.

Кутиб олувчилар орасида ВХРнинг СССРдаги элчиси Д. Рапаи, БХРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили С. Радославов ва ЮСФРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили Т. Липковски бор эди.

(ТАСС).

Л. И. Брежнев билан Я. Кадар ўртоқлар жаҳон овчилик виставкасини бориб кўришди

БУДАПЕШТ. 27 сентябрь. (ТАСС махсус мухбири Н. Колестов).

Венгрия Халқ Республикасининг пойтахтида мана бир ойдирки жаҳон овчилик виставкаси ҳамма учун очиқ. Бу виставка ер юзидаги жониворлар оламининг кўплиги ва хилма-хиллиги тўғрисида, инсоннинг энг қадимий мароқли машғулоти бўлган ов тўғрисида, хуллас овчини ва умуман табиат ишқибозларини қизиқтира оладиган кўпгина нарсалар тўғрисида ҳикоя қилади. Жаҳондаги элликдан кўпроқ мамлакат бу виставкага ўзларининг энг хилма-хил экспонатларини — овчилик ва балиқ овлаш анжомларини, заповедник (қўриқхона)лар ва овчилик хўжаликлари тўғрисидаги фотографиялар ва ҳужжатларни, қўлга киритилган хилма-хил ўлжаларини юборганлар, бундай ўлжалар олти мингдан кўпроқ. Булар орасида нодир жониворларнинг терилари, шохлар. парранда ва ҳайвонларнинг тулумлари ва бошқа кўпгина нарсалар бор.

«Инсон ва табиат» шиори остида ўтказилаётган, табиий бойликларни авайлаб асрашга ўргатишни мақсад қилиб олган жаҳон овчилик виставкаси ҳаммага ғоят манзур бўлмоқда. Бир ой ичида бу виставкани бир ярим миллиондан кўпроқ киши келиб кўрди.

Кеча КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев билан Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Янош Кадар жаҳон овчилик виставкасига келишди. Будапештда бўлиб ўтган виставкаларда қатнашган совет ва венгер ўртоқлар улар билан бирга бўлишди.

Олий меҳмонлар виставкада қатнашган мамлакатларни экспонатлари қўйилган ва совринли ўлжалар намойиш қилинаётган бош павильонда бўлишди.

Совет павильони катта таассурот қолдирди. Мамлакатимиз табиатининг манзаралари: қутб тундрасининг ва Кавказ тоғларининг, Сибирь тайгаси ва Белавеж ўрмонларининг, Ўрта Осиё ва Узоқ Шарқ ҳамда уларнинг хилма-хил ҳайвонлари ва ўсимликларининг манзаралари бу павильонни безатишда асосий ўрин олган. Совет экспозицияси ватанимиз табиатини муҳофаза қилиш тўғрисида социалистик давлат ҳар доим ғамхўрлик қилаётганини яққол кўрсатиб турибди.

Павильон ходимлари ўртоқ Л. И. Брежневга бу экспозициялар ҳаммага ғоят манзур бўлганлигини, СССР кўргазмага қўйган 565 ов ўлжаларидан 18 таси виставка жюрисининг «Гран При» мукофоти билан, 321 таси олтин медаль билан тақдирланганлигини ҳикоя қилиб бердилар. Табиат ва овчилик хўжаликлари тўғрисидаги фильмларнинг виставкада ўтказилган конкурсида олтин медаль билан тақдирланган фильмлардан бири — «Ҳайвонлар тили» номли совет илмий-оммабоп фильмидир.

Л. И. Брежнев билан Я. Кадар ўртоқлар Болгария, Франция, Югославия, Миср Араб Республикаси павилионларини ҳам кўришди. Венгрия овчилик ўлжалари ва қуроллари павилионининг экспозицияси билан танишишди.

Шу якшанба куни жаҳон овчилик виставкасини кўриш учун келган жуда кўп кишилар олий меҳмонларни табриклаб кутиб олишди.

Ҳиндистон Бош министри И. Ганди Москвага келди

Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан келган Ҳиндистон Республикасининг Бош министри Индира Гандини 27 сентябрда Москва самимий кутиб олди.

Внуково аэродроми. Икки дўст мамлакатнинг давлат байроқлари ҳилпираб турибди.

Ҳиндистон ҳукумати бошлиғини кутиб олгани СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин. СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, СССР Министрлари А. А. Гречко, Б. П. Бугаев, Н. В. Голдин, Н. С. Патоличев, Е. А. Фурцева, СССР Министрлар Совети Давлат ташқи иқтисодий алоқалар комитетининг раиси С. А. Скачков, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосарлари В. В. Кузнецов ва Н. П. Фирюбин, СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси Н. М. Пегов, бошқа расмий кишилар келишди.

Кутиб олувчилар орасида Ҳиндистон Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси К. Ш. Шелванкар билан элчихонанинг дипломатик ходимлари бор эди.

Аэродромнинг учиш майдонида фахрий қоровул саф тортиб турибди. Пойтахт меҳнаткашларининг вакиллари ҳам туришибди.

А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров ўртоқлар Индира Ганди билан, унинг расмий ҳамроҳлари билан самимий саломлашадилар.

Ҳиндистон билан Совет Иттифоқининг давлат гимнлари ижро этилади. Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин совет жангчиларининг сафини айланиб ўтишади.

Индира Ганди А. Н. Косигин билан бирга Кремль сари йўл оладилар. Москванинг меҳмонлар тушган машиналар ўтаётган кўчалари Ҳиндистон Республикаси билан СССРнинг давлат байроқлари, ҳинди ва рус тилларидаги табриклар билан безатилган эди. (ТАСС).

АНГЛИЯ ҲУКУМАТИГА КЕСКИН НОРОЗИЛИК

Шу йил 26 сентябрда СССР Ташқи ишлар министрлиги Англиянинг Москвадаги элчиси Ж. Килликни чақиртириб, унга қуйидаги мазмунда баёнот берди:

«Англия ҳукумати шу йил 24 сентябрда Лондондаги совет элчихонасига топширган эсдалик хатида элчихона, савдо ваколатхонаси ва Англиядаги бошқа совет муассасаларининг бир қанча ходимларини «рухсат этилмаган ишлар билан» шуғулланди деб айблаб, уларга мамлакатдан чиқиб кетишни таклиф қилган.

Совет ҳукуматининг топшириғига биноан СССР Ташқи ишлар министрлиги Англия томонидан қилинган ва Совет — Англия муносабатларини мураккаблаштиришга олиб келадиган бу мислсиз ҳаракат хусусида кескин норозилик билдиради.

Англиядаги совет муассасаларининг ходимлари Англиянинг «хавфсизлигига таҳдид» солувчи ишлар билан шуғулланмоқдалар, деган даъвони министрлик бутунлай асоссиз ҳамда Совет Иттифоқига душманлик мақсадида тўқиб чиқарилган очиқдан-очиқ иғвогарлик деб қатъиян рад этади.

Англиядаги совет муассасаларининг ходимларига қарши Англия томонидан кўрилган чораларга Англиянинг кейинги вақтда ўтказиб келаётган сиёсатидаги умумий йўлдан ажратиб олиб баҳо бериб бўлмайди. Бу сиёсат эса Европадаги кўпгина мамлакатлар аҳволни нормаллаштиришга ҳамда Европа хавфсизлиги ва ҳамкорлиги масалаларига бағишлаб кенгаш ўтказишга интилаётганликларини назар-писанд қилмай кескинликни юмшатиш, айниқса Европа ишларидаги кескинликни юмшатиш йўлига муттасил тўғонок солмоқда.

Англия томонининг бу ҳаракатига Совет Иттифоқининг манфаатларига ва хавфсизлигига қарши, шу жумладан Англиядаги совет муассасаларига ва бу муассасаларнинг ходимларига қарши Англиянинг махсус маҳкамалари томонидан ўтказиб келинаётган ва Совет Иттифоқига душманликдан иборат бўлган фаолиятини никоблаш учун қилинаётган уриниш дейишдан бошқача баҳо бериб бўлмайди. Совет ҳукумати Англиянинг махсус маҳкамалари, мустақил равишда ва НАТО билан биргаликда қилаётган бундай фаолияти Совет — Англия муносабатларини муқаррар чатоқлаштиришга олиб боради, бу муносабатларни орқага улоктиради деб бунга Англия ҳукуматининг эътиборини бир неча марта жиддий жалб қилган эди.

Мана шу нуқтаи назардан қараганда эсдалик хатида Англия ҳукумати Совет Иттифоки билан муносабатларни ривожлантиришга ва яхшилашга интилади. деб айтилган гап энг кам деганда мунофиқлик бўлиб кўринади.

Фақат шу нарсага афсуслaниш мумкинки. Совет Иттифоқи Совет — Англия муносабатларини ривожлантиришга ўзининг тайёр эканлигини билдириб, шунга яраша иш қилаётганлигига жавобан Англия ҳукумати ҳам шундай иш қилиш ўрнига бунга карама-қарши йўлга тушиб олди ва СССР билан Англия ўртасидаги муносабатларда жиддий кескинлик туғдирувчи янги қадам қўйди. Бунинг натижасида келиб чиқиши мумкин бўлган оқибатлар учун бутун жавобгарлик ўз-ўзидан малумки, Англия ҳукумати устига тушади.

Совет ҳукумати Англия билан нормал муносабатларни давом эттиришга ва ривожлантиришга интилиб, Англия ҳукуматини Англиядаги элчихона, савдо ваколатхонаси ва бошқа совет муассасаларининг ходимларига нисбатан ўзи эълон қилган чораларни бекор қилишга даъват этади. Агар Англия томони бу чораларни ўз кучида қолдирса. Совет томонининг тегишли жавоб чораларини кўришдан бошқа иложи қолмайди».

Элчи бу баёнотни дарҳол Англия ҳукуматига етказишга ваъда берди.